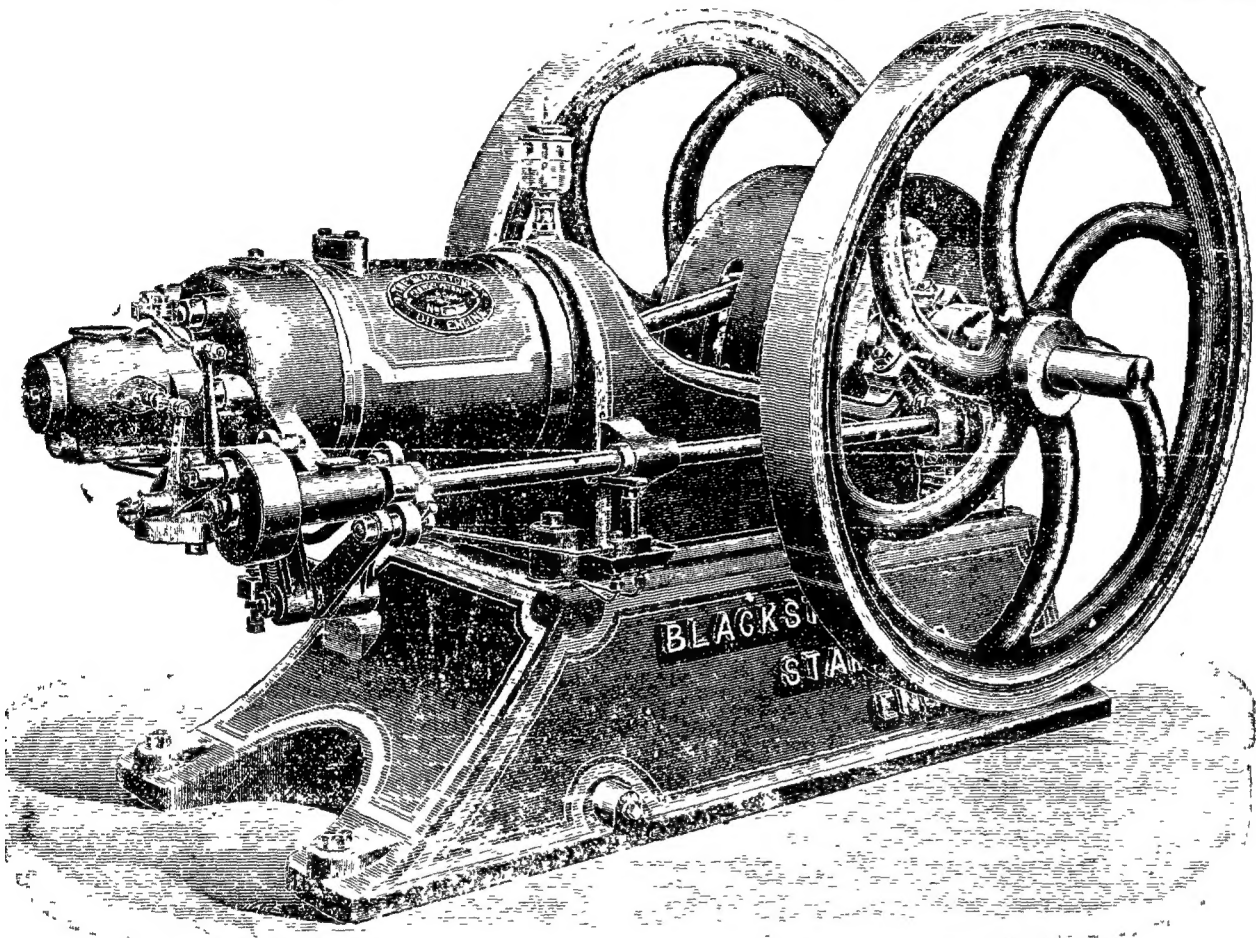

౧౯౧౯

ప్రతి దినము ప్రకటింపబడును

VO. 6. చెన్న పట్టణము 1919 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 12 వ తేది శుక్ర వారము NO. 210
సంపుటము. ౬ సి థా థి నా మ స ం ప త్న ర మా గ్గ శి ర మా స బ హు శ కంచమి గి. నంచిక ౨౧౦

బ్లాక్ స్టోను ఆయిల్ ఇంజనులు.

కిరసనాయిలు, కూడు ఆయిల్ మున్నగు చమురుల నుకయోగించి పనిచేయునట్లు తయారు చేయబడినవి.

ఈ రాజధానిలో అనేకమైన బ్లాక్ స్టోను ఇంజనులు పనిచేయుచున్నవి. యజమానులకు మంచి తృప్తినిచ్చినవి. పూర్తియైన విపరములకును ధిరలకును నేడే మాకు వ్రాయుడు.

పోలు ఏజెంట్లు:

మార్షలు సన్స్ & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్.

1806

ఇంజనీయర్లు

నెం. 9, సెకండులైను బీచ్, మద్రాసు.

బొంబాయి, బెజవాడ, లాహోరు, లంజాపూరు.

అమృతాంజనము

తలనొప్పులకు ప్రసిద్ధి కెక్కినది. ఇతర ఏవిధమైన నొప్పులను కూడ మా అమృతాంజనమును వాడి నంతమాత్రమున నయమగును.

చులభ వల 0-8-0 అణాలు.

మోహినితైలము రు 0-12-0
తామర తైలము 0-6-0
దంతచూర్ణము 0-2-0

అమృతాంజనం డిపో,
6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

అయ్యో, కోర్టుకు సంబంధించిన ప్రకటనలన్నియు చాల జలుగు అక్షరములతో యేమియు తెలియక వ్రాయుచున్నారు. అటువంటి ప్రకటనలలో అక్షరము పొరబాటు కలిగినను వ్యవహారము చెడుచున్నది. కావున దయచేసి ప్రకటనలను సంపుటాదు భృష్టముగ విడిచిడి అక్షరములతో వ్రాసి పంపినయెడల చాల కృతజ్ఞులము. లేని యెడల తక్కువ తడకలై ఉపయోగము లేని ప్రకటనలై వ్యవహారపు సంగతులను వివరముగా తెలుపజాలవు. కొన్ని సమయములందు సకాలమునకు తమ ప్రకటనలను వేయజాలక తిప్పివేయవలసి వచ్చుచున్నది.

వ్యవస్థాకరుడు.

తామర తైలము

తామర, తీట, గజ్జి, మంచిమందు

దశ్శి 1-8 అ. 6. 12-8 రు. 8-8. 10-8 రూ. 25.

చికిత్స:—పురుగుల జంపి చెడిపోయిన చర్మమును మంచి స్థితిలోనికి తెచ్చుట ఆయియున్నది. ఇందులకు చేయవలసిన నైద్యము:—1. మందు లోచనములలోనికి పోషమును. 2. పురుగుల జంపు మందును వాడవలయును. 3. పురుగు తిరిగి పుట్టకుండ జేయవలయును.

గుర్తులు:—దురద, ఉంగరములవంటి చుట్టు, పొక్కులు, రసీకాయలు, పెండ్లుకలు ఊడిపోవుట మొదలగునవి. కొంచెముగా లేదా కఠినమంటు వ్యాపించి నిద్రకుట్టని పరిస్థితులు.

అమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.

ఆంధ్ర దినపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 18-0-0
6 మాసములకు 9-0-0
3 మాసములకు 4-8-0
1 మాసమునకు 1-8-0

ఆంధ్ర వారపత్రిక చందా.

12 మాసములకు 8-0

కారణము:—ఇది శ్రీ భర్తృహృది మును సాక్షి. అంతర జన్మితీరవలయును. వల 0-4-0 పోష్టిక కలుగును. సంతకరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిందుజాతులైనది. ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

సుందరము ! లాభకరము !! ఉపయోగము !!!

అందమైన 1920 క్యాలండరు

చివరికే 31 వ తారీఖులోపుగా మా మందులను నొకేచారిగ 6 రూపలకు కొనువారలకు ఒక క్యాలండరు ఉచితముగా పంపబడినను.

ఇతరులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖర్చులు సహా 0-6-0.

మొత్తముగా కొనువారలకు ధర తగ్గించి యివ్వబడును.

వి. పి. X కాక ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరవచ్చుచో మా జవాబువారి యుండదు.

కొలదిప్రతులు మాత్రమే ముద్రింపబడినవి. కావలసినవారు వెంటనే తెప్పించుకొనుట యుక్తము.

అందమైన 1920 క్యాలండరు

తానురత్నలము పండ్లపాడి మోహినితలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0 డబ్బీ 1-కి 0-2-0 సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు దివ్యామృతము.

దగ్గు, తైత్త్యము, పక్షిశము, రొమ్ముకషేళము, తలనొప్పి, వాయువుకొప్పలు, పోట్లు, జ్వరములు, పిల్లలు మొదలగు నొప్పులకు దివ్యామృతము.

చక్కని డబ్బీతో సహా వెల రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-6-0. పోస్టుఖర్చులు చేరు.

అమృతాంజనం డిపో, } 109, ఫ్రేంరోడ్డు, బొంబాయి, }
6, తంబులెట్టి ఏధి, మదరాసు.

మిక్కిలి ఉత్తమమైన యిండియా తోలూరింగ్ మొదలగునట్లు చలనచిత్రములకు నువ్వు మా క్యాలండరును పూర్వకముగా తెలియజేయుట కలసియున్నది. ఈ క్యాలండరును చూడవలెను (పత్రికా ముద్రాపత్రములకు మాత్రముగా)

కామినియా ఆయిలు (కెరొసిన్)

తలవెంట్రోలకు నూతన శౌందర్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన కేంద్ర లీతి, మామెరుంగ కలవు. చురుకున పోగొట్టును. ఇశోజములకు వచ్చు వంటి మెత్తద ము కలదు. మెదడునకు చాలవల్లభమును కలిగించును. వని మెండ గుట్టులను కట్టగ కలుగు మాత్రమును పోగొట్టి మాత్రము బాంబేని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు కలనూనె లన్నిటికంటె శ్రేష్ఠమైనది. శ్రీలంకా పువ్వులకు లభించు కలనూనె కంటె మహోపకారము మొదలగునవి.

తేది. 1919 వ సం. నొందించుచున్నది.

వెల డబ్బీ 1-0-0 వి. పి. చార్జీ 0-5-0 అకౌంట్.
మాడబుడు 2-10-0 వి. పి. చార్జీ 0-12-0 అకౌంట్.

సోపానము:

ఇంగ్లీషునామము డ్రగ్ అండు కెమిసలు కంపెనీ.

(D 126 W 100) 155, బామ్మమసీదు, బొంబాయి.

అష్టాంగ మెడికల్ స్టోర్స్ లిమిటెడ్

పోస్టు ప్రీమారు (కొద్దిగా ఫ్రీట్.)

శోణితశోణిత రక్తమును కలిపియును చేయుటయం దవసూన ముగు పేరుగాంచింది.

ఆశలేదని వదలుకొన్నట్టి వ్యాధులుకూడ తక్కువ కుదురును.

వెల డబ్బీ 1 రూ. 2.

Correspondence to be in English
Ashtanga Vidyasala Ltd, Chemists & Druggists.
P. O. TRICHUR. Cochin State.

నమ్మకము
బంగారు, వెండి, రత్నముల

నగలును, ఇతర వస్తువులను
వాటిను యిచ్చిన పుచ్చుకొని వైకము ఇచ్చియును.

ఉమ్మడి - రామయ్య శెట్టి,
గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చైరాబజారు, మదరాసు.

నగలు వాణ్యముగాను, పూచీతోడను సుమైన ధర
లతో తయారుచేసి విక్రయించుట కుండుటము. తయారు
చేసినవాటిని అతిశ్రద్ధాగా అర్థమేరకు తయారు
చేసి ఇవ్వబడును. ఒకసారి అర్థమేరకు నగలు తయారు
చేసుకొన్నవారికి మానవ్యము తెలుగును. (649-1842)

మలయ చందనము

గనేరియా అను నెకరోగమునకు దోహదము.

చక్కని తేలు. పిచికారితో తగలదు
ఎలుపు, తెలుపు, వచ్చు, అను మా
డు విధముల నెకరోగమును మూడు
పూటలలో మాన్యును. అనేక రాజ
కటుంబములలో వాడబడిన గొప్ప
ద్రవ్యము. వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.

పంచంగము

రాద్రసంవత్సరము. శ్రీపాదవారిది. అనేక

ధర్మశాస్త్రవిషయములు కలవు. వెల 1-కి 0-2-0.

నాలుగు ప్రతులకు తక్కువ పంపబడవు.

(1251) గంధర్వపార్శ్వనీ, రాజమండ్రి.

చరిత్రకామల కొక సూచన

ఆంధ్రప్రదేశ్ కి 3 వ భాగము మొదటి భాగములో
కొండవీటి రెండు యాక్రింగులందుగా రాజ్యము వారింపినట్లు
న్నది. (1) పేదభూములు క్రీ. శ. 1820-50 (2) అనంత
భూములు 1850-62 (3) అనంతభూములు 1862 - 80 (4)
మహారాజుల రెడ్డి 1891-1400 (5) కొండవీటి రెడ్డి 1400-
1420. (6) రాచవీధి 1420-1424.

రాచవీధి పూర్వము వాణ్యులవారి చేతునందు క్రితకార
కరమున వారెడ్డిపరిచిన యాక్రింగుల కలదు. (1) పేదభూ
ములు 1828 1840 (2) అనంతభూములు 40-70
(3) అనంతభూములు 1870-82 (4) మహారాజుల రెడ్డి 1892-1898
(5) కొండవీటి రెడ్డి 1898-1811 (6) రాచవీధి 1824-
1828.

ఈ రెండు విధముల రాచవీధి కాలవద్ద నుండి
కాదరి యాక్రింగులను తీరెనని. ఇక యనంతభూముల
కినూన చంద్రవీధివారి పుట్టిని వాగదేవరాజ్యమున రా
జ్యవాటి (గుట్టానాల్లూ, నరసింహ అనురావతి) వీరనర
(వామ్మనాల్లూ) వారి (నామ్మనాల్లూ) ఆగ్రహారముగా మొసం
గియున్నది. అలాగే భాగముల తిరిగియున్నది.

శ్రీరంగరాజు ఆ. వేదవీధి వద్ద భూముల
చూ. 88 ఏడ్లు-శ్రీమహావీధి భూములచూ. 85 ఏడ్లు.
రెడ్డివాడి బంధులకు లింగం. శ్రీవైది వనూభ్యధకు కాది
వామాశక్తవంశము 1815 వత్తమున స్వామిగారి చాంద్రమా
నేన శ్రీమహావీధి వద్ద వైకాభ్యధ పూర్వము సోమ
వారం చంద్రవీధి-శ్రీమహావీధి రాజ అనంతభూము
రెడ్డి వద్దవారిరాజు భూములచూ. మహారీ చంద్రవీధి
రీబాయి వామా భూముల ఆగ్రహార సంకల్పము
శ్రీమద్భవ యాజ్ఞాన చక్రమున ఆర్యాకుల రావ ప్రతిగ్రహ
మట్టార్చి విరటు లైన వారలను ప్రోత్సహించిన ఉద్దండ
కొలవాలు మట్టాది వాగదేవరాజ్యం చతుర్వేద మట్టాత్మ
ప్రతిబంధములకి రాజా చంద్రవీధివారియొద్దను సర్వ
ప్రార్థనా చంద్రవీధి వాణ్యులతో కన్నువేటి మహాగళ
.....అను రెడ్డి - రివీడుగా ఉచ్చుచు.

ఈ మట్టాది వాగదేవరాజ్యం వంశీకు లిక్కిరాదు
గొమ్మగారికావలె నున్నది. ఈ కొండవీధి అనంత
భూములకు బాంధువులకు తెలియచున్నది. చరిత్ర తెలుపు
చున్నట్లు అనంత రాజ్యముల వారంభమున మహారాజు బాం
ధుని సిద్ధాంతమయ్యెను. అనంతభూములకు క్రీ. శ. 1890
కే. నదిపెట్టి ఈ రాజసాధారణము 1898 వత్తమున రాజ్య
భారము వహించినట్లు తెలిసినది. ఈ రాజసాధారణము
క్రీ. శ. 1898 లో అనంతభూము మహారాజురాజు చక్రవర్తి
భూముల దైవములుకు మహారాజు రెడ్డి యువరాజు యుండి
నట్లును తోచుచున్నది. మట్టిము సమవేయ చక్రవర్తి నిగమాది
పట్టెటలకు నుద్దండ కొలవానాది విరచయితలతో కల్పించి
యుండినట్లును మాహింపగును. రాజా చంద్రవీధివారియొ
ద్ద రాజాదిక రాంకెరీ ము అనివాహియును నని తోచెనది. వివా
హికయైన భర్తచే రుండియుండును.

ఈ రాజసాధారణము అనంతచరిత్ర నవరించి వృద్ధి
గావించి సోద్రాదుల ప్రార్థించుచున్నాను.

మట్టాది వెంకటనాగభూషణం, జంపన.

ఈమారి అనంత రాజ్యమున కమూలముగుండును.

ఇది మిగుల విశ్రాంతి మును. దీనిని 15 తే. 20 దిన
ములు విడువక నేనియటలన ఉప్పుము, తీయము, క్షేద్య
కొగము మున్నగునవి, అపాయకముగాను లేక దీర్ఘకాల
మునంచి యుండినను నమ్మకముగా నుండువును.

దీని వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 2-0-0.

(1646) Dr. W. M. Dixit, Merchant, Poona City.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము

అశోకమున శాస్త్రములను పొందుట స్వా
భావికమైన కొన్ని విధముల అనుమించుటకునే కలు
గుచున్నది. ఈ పుస్తకమున పుస్తకము ఆశోకమున
మును కలగజేసి తీరసాధ్యమును పుస్తకముగాను. ఆ
యోగ్యమైనది ఇచ్చియును. ఈ పుస్తకము ఇశాముగా
గీయుచును. పోస్టునామము మొ. 50 పింజి రు. 25
ము. వెంటనే ప్రాచుర్యము.

(219)

వైద్యశాస్త్ర మునీకంకర గోవిందజీ,

అంతఃనిగమ కొండవీడు, 157, రాజ్యము, రాజ

నర్ రెజినాల్డుగారి ఆటవస్తు ప్రదర్శనము.

I
మ్యూజీయమును వ్రతక.

బ్రిటిషు సామ్రాజ్యసంరక్షణమును మనచేతులయందున్నదనియు, యందున్న వస్తువులను యాకాలక్రమమున ప్రకాశిస్తూప్రభుత్వముగలిగిన మాఃప్రతిష్ఠి నందగలముననియు వాదించుట "రెజినాల్డుగారి" గూర్చి అభిమానము గల వారల కాదని మైన. రాజకీయ స్థితిగతుల కనుగుణముగ నీ సామ్రాజ్యమునందలి వివిధభాగాలకు సాక్ష్యమైసరి త్వరలో శ్వరపాలనా కలిప్తవలయును ప్రాచీనతనని నీటి అభిప్రాయము. కాని ఈ కీడుదేశముల కార్యరూపము వాల్చుచున్న వాయు నీటినిని ర్చి యాచియవారి దోపిడీచేయ. మాంటానూ సంస్కరణములు మన శాగరికాద్యుభయము లా? లేక భారతదేశమున గల ఆసక్తి ప్రేరేపించులా యను విషయమున స్వయంసలసి యున్నది. ఈ సంస్కరణవిధానముననే బహ్య శక్తినిగడల జరుపుదు భారతమునట్టి యాశువస్థ పరిష్కారము కాగలదు.

బర్మాదేశము మంజుశేఖరే గడించి యున్నది. ఆ దేశపు గర్భస్థుల ప్రతిభలను సంస్కరణ విధానమును వాదించి యున్నాడు. వీరే ఆచట ఆచివాడకట్టు లేదనియు, నిం దాలోనియు జేయ వార్తాప్రకటన లేదనియు, బర్మా విద్యార్థులలో ఆసక్తి ప్రేరేపించు, ఆర్యాకమును నూటయే గానరాదనియు నిన్ను దేహముగ వెలుపుచున్నాడు. భారత దేశమున కంతయు వర్తించు సంస్కరణములు బర్మాదేశమునకు నెంతగలగలవులకు గారని మాదేశమున ఆరాజకమున, ఆందోళనమున లేకుండుటయేనా?

రాజప్రతినిధిలో గూడి సంస్కరణవిధానమును రయారజేయటకు మాంటానూ గారు భారతదేశమునకు వెదలియండి. వీరవద్దకు బర్మారాజువారును వచ్చి తమకష్టములను వివరించిరి. కాని మాంటానూ గారు బర్మాదేశమునకు స్వయముగా బోయి యుండలేదు. మాంటానూ మెన్సుఫర్డు సంస్కరణములు ప్రకటితమైపిమ్మట నది బర్మాదేశమున కంతవరకును వర్తించును నో యనువిషయమై ప్రజలకు, ప్రభుత్వము వారును తమకు అభిప్రాయములను వెల్లడించుట కనక మీయబడునని తెలుపడినది. కావున, బర్మాదేశమున చేరుకరకు వర్తించి భారతప్రభుత్వము వారలంబించినన, మాంటానూ మెన్సుఫర్డు ప్రభుత్వగారు వెంటట వీని నుద్దేశించలేదని తెల్లము కాగలదు.

భారతసామ్రాజ్యమునందలి యితర భాగాల కీడుబడిన సంస్కరణములు బర్మాదేశమున కొంతగల పోవుటకు గల కారణము నూహించుట కష్టము. భారతదేశమునందలి బద్ధులకుగ వ్యాపించిన ప్రజాకలయందుకంటె బర్మాలో బద్ధముడురే ట్టగలముగ నున్నది. అంగ్లభాషాభాషను వివిధ వ్యాపించినది. ఉన్నతవిద్య క్రమముగ నుద్ధి నించుచున్నది. మరియు, భారతదేశముః ప్రజాసామ్రాజ్యమును నిర్దించు ప్రతి మాళక్రమము బర్మాదేశమునలేవు ఆచట బాలిశ్చయములేవు బర్మావారిగా రేవాలివారు మరలను బాద్దమరలు. మరే, సాంఘిక, అభిప్రాయాదినిభేదములు లేవు. కల్లెలలో క్వరసానుమే నృత్తి, దేశము భాగ్యవంతమై యున్నదనుటకు నిరర్థకములందుకంటె నిచ్చట పన్ను లభియగా నుండుటయే సద్భవము. అట్టివాడయి రాజకీయాధికారముగూర్చి మరేభావములుండుట సహజము.

ఆ దేశమును ప్రజాప్రతిష్ఠాపనములను గోఁకుండుటచే వారికి మాంటుఫర్డువిధానము నెంతగల దని చెప్పబున్నాను. బర్మాలో సంస్కరణోద్యమము భారతదేశమునకు కంటె తక్కువగాలేదు. కాని యందున్న మిగిలినవద్దకుల ననుసరించియున్నది. అప్పుడెంతో రంజుకయందు జరిగిన సభకు 42 పట్టణములను, 121 పట్టణము, ఇతరసంఘములు తయరకు ప్రతిస్థల నుండి. ఈసభవారు బర్మాప్రభుత్వమునకు సూచియలైన సంస్కరణములను ఖండించి, భారత ప్రభుత్వమునకు బర్మానుకూడ జేర్చుకొనలేనని కోరి యుండిరి. ఈ విషయమై యాశక్తియుట జరియజేయుటకు బర్మారాజు వారును వచ్చియున్నాడు లేదనిపడుచునా వారికి కత్తి కొలిది సహాయ ముంబించెదమని వాగ్దానము చేసి యున్నాడు.

బర్మాదేశ ప్రభుత్వముగారు నూదించిన సంస్కరణ విధానములందలి యేమని కొంద రనుగవచ్చును. వీరికి బర్మా

ప్రజలంగీకరించిరి అధికారవర్ధనవారు చాటుచున్నాడు కాని వీనిని దేశమునెల్లము తిన్నుకొనింది. వీనియందలి ప్రభావ లోప మేమన కానననభియందు ప్రజానియొక్క సభ్యులసంఖ్యా భావమొకమున్ను, అందలి సభ్యులలో చాలమంది అధికారము లొంగియుండువారుగనే యుండునట్లుకనుగొనింది. (కాదెట్లుగారి విధానమునన్నియు బోధులమై వాధార పడి యున్నది. పల్లెల యందు రాజకీయమును వెల్లడించు రిలే నెన్నుకొనిందివా రిందు సభ్యులగు నుండును. ఇది ప్రజాసామ్రాజ్యముగ నే గవడవచ్చును. కాని ప్రదక్ష గారు వీనిగూర్చి తెలిపిన వాక్యము లిందలి లోపమును బహుముఖములు. "విలేజ్ కలనులు యాభోధనమును సభ్యులగు ను డవచ్చును. కొన్ని సభ్యులకులకు నట్టిగాలే సభ్యులగు నెన్నుకొనిందియు. అని ప్రాదేశికము తెలిపిన వాక్యముల కల్లగును తలంపవలెను. వీనినిట్టి యాభోధనము లో అధికార పక్షమునా రధిక సంఖ్యాపక్షముగ నుండునని స్పష్టము కాగలదు. ఇట్టి విధానము బర్మాప్రజల ఆమోదము నుండువాడని తేరచెప్ప నవలయును. ఆచట జేరబులు మెట్లనగా రిందు భావముతో నీవిధానము తయారై నది. కావున నీవిధానము కార్యనిర్వాహకకర్తలచేత జరుగదలి కీలు బాహ్యవర్తన నుండుననుటకు నుండియును లేదు.

బర్మాకు మాంటు ఫర్డు విధానము ఆవర్తించుటలు చేయి కవలయు. ఈ విధముగ జరుగనియెడల శాశ్వతము రయి నొక్కవారు అల్లకల్లోలములతో యుగి గోవు నని యెవరును చెప్పలేదు. అట్లు జగము. కాని అసంపృప్తి మాత్రము తప్పక వ్యాపించును. కాని ఫలితము మును మును ఆచట విచ్చును. అసంపృప్తి వ్యాపించుచున్నప్పుడే దిగి యేగ్గులుల చేయి కవలయు. భారతదేశమున కంతయు నొనగలగడిన సంస్కరణములు బర్మాదేశమున కీడుబడుట నుండునను కాదు. ప్రస్తుతము భారతదేశమునకు వర్తించు కాననములే బర్మాకును వర్తించుచున్నవి. అట్టి స్థితిలో నీ విధేయము నేల మాపవలయునో తెలియకున్నది. జాయింటు కమిటీవారిలోనూను నవలించెదమని యూహించుచున్నాము. లేనిచో ఆచట ఆసంపృప్తి ప్రకటించును.

II

బర్మార్డు మాటలనుగారు.

ఇండియా పత్రికకల్లు ప్రాయమున్నాడు-బర్మాదేశపు రాజ్యాంగ మాతము జూలై 31 తేదీన భారత ప్రభుత్వమువారి కంపెనీ వి అనుగా ఇది భారత ప్రభుత్వమువారు కోసిన ఆటు మాముల రికవారక, మాంటానూ విధానము ప్రకటింపబడిన 14 మాసములకు పిమ్మటకు బంతుబడినది. కాని యింత ఆలస్యము చేయుట కలన చాల సవ్యము కలగ గలదు. మాంటు ఫర్డు సంస్కరణములు బర్మాకు వర్తించరాదను వారికి ఆసక్తియు బాధి కరి కానవును. కాని యిది భారత రాజ్యాంగ మందలికిని, పార్లమెంటులకు శాశ్వతము? బర్మాకు లాభ కరమో? ఈనూదనకు "బర్మాగజెట్టు"లో 28 తేదీలు కట్టి నది. ఇది యింత వివిధ లేకుండిన బాగుండి యుండెడిది. వీనియందు గాన నగు భారతీయులకు, బర్మాదేశీయులకు గల భేదభావములు నున్నవి విషయములు గూర్చి చిన్నవన నకములేదు. నర్ క్రాడుకు మడివాల్లు కృషిలము ప్రభుత్వంబు అల్లకలపట్టు ప్రామాణ్యము చాటుకొనెను. వీరిసంకుచిరి దృష్టి యిందులకు గానియు.

ఈ విధానమున స్వల్పబోధులచే యెన్నుకొన బడిన సభ్యులందును ఈబోధులు ముందర కార్యము చేతిక్రింది వారే సభ్యులగు నుండును ప్రతిష్ఠాత్మకమైన బాధికారమును ప్రజల కీడురాదని కాపాడెదమని తెలుపుచున్నాడు. లేనియెడల సూతులతో సంఘమునాని ముందుల ఆమునింపరాదు? ఇందులకు బర్మాదేశీయులు ఆచట ప్రాతినిధ్యమును వెల్లడించి యే ముందిది. ఈ సభవాని అధికార విషయములలోయేమి తిర్మాకములు నూదించునో యుండును గాని ప్రభుత్వమువారిని నిష్పక్షపాతము, బోధులు, అభ్యుదయమును చేపట్ట దానికియుగ గవలయు. బర్మాలో కార్యలక్ష్యముల సభి తప్పవలయుట, కట్టవలయుటను గుర్తింపి తెండినవారు లేకపోవుట కారణమున తెలుపబడినది వీరు కలిసి మంచి మార్గమే మున్నారట. కాని నిజమగుసంఖ్య యిందులకు రెండి కలంబు. కాని యేదమునందును ప్రజాసామ్రాజ్య వ్యాప్తికి గ్రామ్యయేట్లు సంఖ్య పరిగణించబడుటలేదు లాజు దు బార్మి గారు గ్రామ్యయేటులలో ఈ ఆశ్చర్య నిర్భాగము, అనందగ్నము. ప్రాదేశికము వాసులమ్రము కానన సభకు, మంత్రులను నిర్మి ప నెంచెను.

అధికారవర్ధనముండి అధికారమును ప్రజావర్గంగరము చేయవచ్చును అంగల కుతకరయ విధానమును ప్రాతిపక్షము లతో మెగివలసి చేతిలో నుంచరాదు. వారెంత అభివృద్ధికి సామర్థ్యాది చాటుచున్ను, వారు మున్నగు మాత్రము ప్రతిమా అర. కృత రి పాల నా భారత దేశమున బహుముఖ వాడుగదేశ బంధువులు, వీనియందు ననే మి.టో మార్క్సిస్టులనులు విఫలత తెండిన. మాంటానూ సంస్కరణములు మాద వివిధము నేయబడు నెవల ఆచట విఫలత నుండుటకు సందేహములేదు. వీని భావము - బ్రిటిషు ప్రజల వెంగుదురా?

ప్రాంతవారి సంఘము.

బర్మా సామంతులను సంఘ భవనమునందు చేంచుకొన కల్గి "కల్లె గార్డు" ఇంగ్లాండు నందలి కార్మికుల అనుదిన యమునై తాత్కాలికంగా లాడ్ గొడిద వాడుగారు, కేరవ ప్రిల్లెగా, కేరవ మినక గారు, వారి సర్వోత్తమరావు గారు, మహాస్వామి కల్లెగారు ఇంకా అనేకులు నభితు కచ్చి యుండిరి.

చేచియున్నారు

చేంచుకొని (బ్లాంకురింగిరి)-వీటి వారీయగారు చెప్పవు కార్మికులకంఠమును పక్షమున ఇంగ్లాండును వొచ్చిన ప్రిల్లె మిల్లిలి (కేరవనీయు). ఇంగ్లాండునందు కార్మికులు కోలాప 8 గంటలకాలమే కురేయియున్నాడు. ఇండియా నందు 12 గంటలు కురేయియున్నాడు. ఇండియానందు కార్మికులు అనేకకష్టముల పాలగుచున్నాడు. ఈస్టములన్ని టిరి ఇంగ్లాండు కార్మికులయవలకు తెలియచెప్పట అవసరము. రైల్వే బస్ట్రానాను అధికముగా కార్మికులకు ఉపయోగించి యు న్నారు. ఇంగ్లాండు నందలి ప్రాబంధిక దత్తరు ప్రయాణికులమెడ అధికము విధేయత క నువలయు. ప్ర దేశమునా ప్రాంతంపెనెవారి నిబంధనలే అనుసరించుచుండును. ఇంగ్లాండులో ప్రాంతంపెనీలు నుండి పాలిటలకు చేరి యుండుటచే ఇక్కడ కన్న అక్కడ ప్రాంత వ్యాప్తి కల్గును. అక్కడికన్న ఇంగ్లాండునందు కండక్టర్లు 6 వ.కులు అధికముగా వేరనము లొసగుబడుచున్నవి. కడచి న సమైక్యములంబ రైలు వేగిర్లు వారుజనకు రెండుపాటు లు జీతములు కలిగిరి.

ఇంగ్లాండునందు కార్మికులు ఒకగొప్పకైగిల కతుగల వారియున్నాడు. 50 సంవత్సరములందు కార్మికులు, భని కులతో బోరాడుచు యుండుటచే ప్రస్తుతకార్మికుల కిన్ని మాట్టలు కలిగివి ఇంగ్లాండునందు కార్మికులకేక సంఘము లున్నవి. కార్మికులందరు విశేషత్యము కలవారై పని చేయుచున్నాడు. కావుననే వారికి రాజకార్య నిర్వహణము నందు మాది అధికారము కలదు.

ఇంక ఇంగ్లాండునందలి సమైక్యముల విషయమై కొంత చెప్పెదము. సమైక్యముల పూర్వమే రాజకారము లు, మహిళా మున్నగువి జరుగును. వీటిల్ల లాభములేని యెడల కార్మికులు సమైక్యము చేయుదురు. అట్టి కష్టకులను మనము మాడ అవలంబించుట ముంది.

ఈసంఘములన్ని ను విశేషత్యము కలిగియుండవలెను. ఒక చతుర కార్మిక కత్తికి స్థాపించుటమాడ అవలంబించు. కా అభిప్రాయము. మారుడింబరు 24 వ తేదీన తిరిగి సమైక్యము చేయబడి యున్నాడు. ఇట్టి కండక్టరును మీద నుండు వెలక వాగున ఆలోచించుకొని పంచేయుట భావ్యము నేరము అధికారాలదని నిరూపించి పిమ్మట మీది సమైక్యము చేయవలెను.

చిక్కెరి సెట్టి గారు అరవమునందు ప్రవరించిరి. కేరవ ప్రిల్లెగా, రాజకీయ క్వరలోములందు సూలు ప్రకటనలతో యుండిరి.

లాండు గొప్పందరానుగారు 100 రూపాయలు చెప్పి పురి కార్మిక సంఘ నిధికి విరాళము పంపిరి.

అతిథులు పుష్పమాలాంకృతులు గావించుడిరి. కందన సమర్పణముతో సభి ముగిసెను.

ఇప్పుడు ఇంకా క్వరము నదివార్డుప్రదేశములకిరి బర్మా నించుచున్నది. జేయిద్దాంబుందువాడే ఉన్నది. కొన్నిచోట మరలసంఖ్య చాలనిశేషముగ ఉన్నది. హిందూదేశము ఇర్రభాగములందలి అంగవిశేషముగ లేదు.

వరా—1919 సం దిసంబంధమున 22-వ తదితో వాటావాచికా ముగించబడును.

బెంగాలు జాయింటు స్టాక్ కంపెనీ లిమిటెడ్ ద్వారా దీని నక లొకటి వాటాలు చేయబడినది.

ది బెంగాల్ ఇన్ఫ్యూరెన్సు అండ్ రియల్ ప్రాపర్టీ కంపెనీ, లిమిటెడ్.

పాస్ పె క్ట్స్.

మొత్తము మూలధనము (ఆఫ్ డైరెక్టు క్యాపిటలు) రూ. 1,00,00,000.

జారీచేయబడినది (ఇన్ఫ్యూరెన్సు) రూ. 25,00,000.

ఒక్కొక్క వాటా రూ. 10 చొప్పున 2,50,000 వాటాలుగా విభజించబడినది. ఈ ప్రకార మియవలయును. అప్లి కేషన్ తో రూ. 2-8-0. ఎల్లాలు మొత్తముగా 2-8-0. మిగిలినది అదీగినపుడు వాటా 1-8 రూ. 2-8-0 చొప్పున అధమము మూడు నెలల కొకసారి ఇయ్యబడును.

డైరెక్టర్లు:—సి. ఆనంద్, డబ్ల్యు. హెచ్. వెల్పులు గారు, సామ్యు. స్ట్రోమింగ్ విలింసన్, లిమిటెడ్ కంపెనీలోను మ్యూజీకం డైరెక్టరు తొమ్మిది శాతము భాగస్వామి.

ఆర్. జి. గోస్వమి, ఐ. ఎస్. ఓ. చంద్రకాన్త్ ప్రీమి, సి. హెచ్. వెల్పు, కర్తవ్యము 21, టెల్లు కోర్టు సామ్యు. గాయి జంగి సీనార్, బ్యాంక్ బహుమూర్, సి. వి. ఈ. 27/3 బయతావా కోర్టు కలెక్టర్.

జి. ఎస్. గోష్, ఘోష్ కంపెనీలో కర్తవ్యము (మ్యూజీకం ఏజెంట్)

బ్యాంకర్లు:—సి. వెంట్రల్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా, లిమిటెడ్.

సాలిసిటర్లు:—హార్డెన్ కంపెనీ వారు.

ఆఫీసర్లు:—మ్యూజీకం క్యాపిటల్ అండ్ కో, వార్డు ఆఫ్ఫీసు.

మ్యూజీకం ఏజెంట్లు:—ఘోష్ అండ్ కో, 12 డల్ హాసీ చవుకు కలెక్టర్.

రిజిస్టర్డ్ ఆఫీసు:—12 డల్ హాసీ చవుకు, కలెక్టర్.

ప్రాసెక్యూట్

డైరెక్టర్లు

ఈ కంపెనీ డైరెక్టర్లు మధ్యతరగతి వారలకు వీరులకు గృహములను నిర్మించి ఇయ్యటయే ఉద్దేశ్యము. వీరి జీవితములను భీమా చేయవలెను. సామ్యు యియ్యటకు బహు వీరి జీవితములను భీమా చేయవలెను. ఈ ఉద్దేశ్యము వల్ల వారు ఇంటియొక్కయు వానికి జీవన ఫలముయొక్కయు కియ్యటతో సామ్యును దివాలాబడిన మిగిలిన మొత్తమును ఇన్ఫ్యూరెన్సు కట్టాడు తీసికొనవలయును. ఇట్లు చేసిన నెంబున యిట్లు ఆరేని స్వాధీనము చేయవలెను. కంపెనీ వారు ఆద్యార్థము చేసిన (వెల్పుబడి వెల్పు) సామ్యులను సామ్యులను నూటికి 4 రూపాయలకు తక్కువగానుండగ కట్టిన మరలవలెను ఏమైన ఉన్నచో యిచ్చిన నెంబు స్వాధీనము చేయవలెను.

ఉదాహరణము:—పట్టాదారుడు 10,000 రూపాయలకు ఇల్లును కొనెదలను కొన్న 4000 రూపాయలను దివాలాబడి చేయవలయును. మిగిలిన 12000 రూపాయలకు పట్టాను దీనికొనవలయును. ఈ 12000 రూపాయల మీద 100 టికి 4 రూపాయల చొప్పున వడ్డీని, మరలర కన్నులకు కట్టవలయును. ఇట్లు కట్టిన పిదప ఇల్లు స్వాధీనము చేయవలెను. ఎంతోమెంబు కాదు అయినపిమ్మట గాని చనిపోయినచో కట్టా వూర్తియగుట వలన గాని యిట్లు కట్టావారికి పేరగాని ఆరేని కోరిక వారి పేరగాని ప్రాప్త్యులకు చేయవలెను. ఎంతోమెంబు పద్దతిని గాని జీవితకాలపు పద్దతిగాని అనునది చేయవలెను. (హోల్ లైఫ్) కట్టాదారులకు మరల ఇంటినికలలే కంపెనీ వారు ఇండ్లకు కట్టించెదరు. ఇన్ని భీములను చేయవలెను గూడ ఆ చట్టప్రకారము చేయవలెను చివరికి ఇండ్లకు, బంగారాలను స్వీట్ లా చేయవలెను గూడ కంపెనీ వారు నిర్మించి ఇయ్యవలెను. చాలవంటి బంధువులు వచ్చెదరు గాని ఒకరొకరి కుమారులు లేరు. ఇట్టి సందర్భములందు కంపెనీలో ఆధమము 50 వాటాలనుకొనివానికి ఈ ధ్యమును ముందు ఇయ్యవలెను. స్వల నిర్మించును చేయవలెను ప్రారంభమున ఎంతో సామ్యు దివాలాబడి చేయవలెను వడ్డీ లేకును ప్రతి ఇంటి కియ్యటకు ఖర్చున నిర్మించుటకు వైర క్లియరుకు నువ్వువైర కావలెను గలదు. రియల్ ప్రాపర్టీ దివాలాబడియు రాయబహుమతి బంగారీ బ్యాంక్

సి. వి. ఈ గారితోనుగ నుండును. వీరు కంపెనీ వారికి లభించు కంపెనీలోని మున్నెముక. జి. ఎక్. ఘోష్ గారు ఇన్ఫ్యూరెన్సు వ్యవహారములలో ఎక్కువ పరిజ్ఞానముగలవారు. ఇతర ఇన్ఫ్యూరెన్సు కంపెనీలలో జరుగు విధముగ వాస్తవములను యావకముగ జేసిన ఈ కంపెనీ వారు లైఫ్ ఇన్ఫ్యూరెన్సు పని గూడ జేసెదరు. ప్రస్తుతము లైఫ్ ఇన్ఫ్యూరెన్సు దివాలాబడియును గూడ వెలకొన్నదరు. వాటాదారులు అందరునుకలసి (ఎల్లా) అర్థి రియాలింగులతో ప్రత్యేక శ్రద్ధావహులు జేసిం గాని ఇతర దివాలాబడియలలో అనగా “వైర్ మరైజ్” మున్నగు కాలములలో భీమా చేయవలెను. కంపెనీ జనరలు మ్యూజీకం, ఏక్స్ ఆరీగను ఇంగ్లీషు ఏక్స్ ఆరీ కరిజ్జానా గలవారిని నితర మియటకు కంపెనీ వారు కొనిమన్నారు. ఏక్స్ ఆరీ అనగా ఇన్ఫ్యూరెన్సు భీమా లెక్కలు బాగుగ తెలిసినవాడు ఇండియా, బర్మా, సింగపూలులో మధ్య కట్టించుటకలసి ఈ విధముగా వర్తియెను. అత్రు డెవును డైరెక్టరు నిర్ణయించు పట్టణములకు గూడ వర్తియెను. ప్రీమియము లేట్లు కాలపీపర్లుకును ఇండియాలో పనిచేయుచున్న ఇన్ఫ్యూరెన్సు కంపెనీ నిబంధనలను నడిపించి యుండును. వివరములలో విశేషములను వాటిని డెయిలీ కును “ఏక్స్ ఆరీ” యాచనజేసి స్వీయించెదరు.

లాభములు

- (1) కొనుటయుండును, అధిర్వది జేయుటయుండును భూములను యిండ్లను విక్రయించుటయుండును నూటికి 50 రూపాయలకు లాభము మించి నుండెను.
- (2) కట్టాదారులకు కట్టించు ఇండ్లకుండినాడ లాభము తీయవలెను.
- (3) ఇన్ఫ్యూరెన్సు వ్యవహారములలో ముమ్మాది లాభముకంటె ఎక్కువ లాభము తీసికొని నిచ్చుకొనెదరు. ఎంటులకు కమిషను యిచ్చుట యుండును, పట్టాదారులకు సంబంధించుటయుండును కంపెనీ వారు విశేషముగ సామ్యుల ఖర్చు వెల్పుకలసి యిచ్చెను. వైరమి వివరములకై అను ఖర్చును సామ్యులనుకలెదరు తక్కువ: జే చేసెదరు. ఇట్లు మొక్క కియ్యటతో క్లియరుకు ప్రతివాడును పట్టాను ఆర్యము తీసుకొనవలసియుండుటచే ఇట్లు చేయవలెను.
- అనంతరము ఖర్చులలో నూటికి 50 రూపాయలకు కంపెనీ వారు మిగిల్చుచున్నది. వీరందర వాటాదారులకు గొప్ప దివాలాబడి కలెక్టరు.

(4) 1912 లైఫ్ ఇన్ఫ్యూరెన్సు ఆక్టు ప్రకారము గర్భ మెంటు ప్రామిసివోలులలో ఇన్ఫ్యూరెన్సు నిధికి మరల సామ్యులకు ఇండ్లు కట్టించుటకులన వచ్చు వడ్డీకుండి లాభము తీయవలెను. వేర్వేరు విధములగ మొత్తముగా దివాలాబడి వెల్పు సామ్యులను (వెల్పు డెవు క్యాపిటల్) ఆధమము నూటికి 25 రూపాయలకు తక్కువగానుండ కంపెనీకి దివాలాబడి అలెలగవచ్చును. వైర కెట్టుబడివిగా 1912 ఇండియా ఇన్ఫ్యూరెన్సు ఆక్టు ప్రకారము ఇండియా వారతమువారికర్థ అవసరమును దివాలాబడి జేసిన పిదప భూములను భవనములను కొనుట అభిర్వదిజేయుటయు కంపెనీ వారిచే జేయవలెను ఈ దివాలాబడి కంపెనీ వారికి ఎక్కువ దివాలాబడి లాగలదు కొన్ని వివరములయందు నూటికి నూరుగూడ లాభము వచ్చుటగలదు.

డైరెక్టర్లు

కంపెనీలో ఒక్కొక్క డైరెక్టరు కనపేర 250 వాటాలకు తక్కువగానుండగ తీసికొనవలయును. హాజరైన ప్రతిసభకు డైరెక్టరులకు 25 రూపాయ లియ్యబడును.

మ్యూజీకం ఏజెంట్లు

కనూలైసక్రిమియనులమీద మెంబు నూటికి 5 రూపాయల చొప్పున మ్యూజీకం ఏజెంట్లకు ప్రతిఫల మియవలెను. (2) ఇన్ఫ్యూరెన్సు దివాలాబడియలగా ఇతర దివాలాబడియలలో నికరప్రలాభముల మీద నూటికి 10 రూపాయలు ఇయ్యవలెను.

(3) ఆఫ్ డెవును డైరెక్టరులకు కనపేర 50 రూపాయలకు 1-8 1000 రూపాయ లియ్యవలెను.

వై వ్యవహారములకు గాని కలెక్టర్లలో ఈ కంపెనీకి తగిన కార్యాలయమును, రిల్ డెబ్బుడిని మ్యూజీకం ఏజెంట్లు సమకూర్చెదరు.

కంపెనీ ఆర్టికల్స్ ఎస్సాసియేషన్ 87-92 నూత్రితుల నడుపించి కంపెనీ వారికిని మ్యూజీకం ఏజెంట్లుకును కంట్రాక్టుజును.

ప్రారంభపుఖర్చులు

15,000 రూపాయలకు మించకుండగ ప్రారంభపు ఖర్చులు వదింపుచేయించబడినది. ప్రామోటరుల ఫీజులయ్యలేదు. వాటాల విక్రయమునకు ప్రోకేజీ నూటికి 2 1/2 కు మించదు.

ఎల్లాటు మెంటులు

క్రమము 100 * 10 వాటాలకు తక్కువగా వుండే కినినాని వాటా ఎల్లాటు చేయబడును. ప్రా

వాటాలకు ధరభాస్తు

కంపెనీవారి సమాజాగల ధరభాస్తుమీద వాటాలకు ధరభాస్తు సంవలయును. అట్టి భారము పంప

బంగసీదార్ బెనర్జీ, డబ్బూ. హెచ్. ఫెల్లుస్, ఆర్. జి. గిరాద్, సి. హెచ్. స్వేన్, జె. ఎన్. ఫోమ్,

1-12-19.

వాటాల బాధితా 22-12-19 నో ముగియును.

ది బెంగాల్ ఇన్సూరెన్సు

అందు

రియల్ ప్రాపర్టీకంపెనీ, లిమిటెడ్.

మధ్యతరగతివాకిని లీడవారలకును ఇండ్లను కట్టి యిచ్చుటయే ఈ కంపెనీవారి ముఖ్యద్దేశము. వీరు

కి సామాను మిగిలిన కి కిక్కురుమీద అధమము నూటికి 4 రూపాయల వరకు ధర్మానిక వట్టావాడను

THE BENGAL INSURANCE & REAL PROPERTY Co., Ltd., 12, Dalhousie square, Calcutta.

విశేష ప్రకటనలు

జర్మను సైనికాధికారులు

లండను, డిశంబరు 15:—జర్మను సైనికాధికారులు తొలిసారి కత్తివరదాగ గిర్రు మెంటువారికి యిచ్చి

గ్రేటు బ్రిటను వైఖరి.

గ్లాసుగోయందు వ్యవసాయ బోనర్లగా డిల్లు చెప్పి అధమము మింకముండేదరకైన సాధారణపు పద్ధతి

ఆర్థిక కష్టములు

ఎల్ ఇంటర్వ్యూ జయంటు క్రిత ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. అన్ని కష్టములలోని ఆర్థిక కష్టములను తొలగించుటకు

మిత్రమండలి సైనిక సన్నాహములు, ప్యారిసు, డిశంబరు 15:— బ్రిటిషువారు జర్మనీయంద

దెంటు విల్సన్ గార అధిపతులను ఆదమమున మెకేరికి ఆర్థి ప్రాణము గలదు. ప్రాక సన్నాహముల మెహంది

విశేష ప్రకటనలు నెక్కువగ తెప్పించుకూడ దని తానించుట.

లండను, డిశంబరు 15:—మాండ్లరు రిఫారసు క్లబ్బువద్ద ఉపవ్యసించుచు లాడుచు వార్త గారు విశేష ప్రకటనలు

మిత్రము మంత్రివర్గమునకు బహుళ మరణిని రావలయునని ఆహ్వానించిన నేటియ కన్వీంచును. వ్యక్తి సాహసమెం

మిత్రము మంత్రివర్గమునకు బహుళ మరణిని రావలయునని ఆహ్వానించిన నేటియ కన్వీంచును. వ్యక్తి సాహసమెం

క్రమల అర్థి ప్రాణమున కనుకలముగా గిర్రు మెంటు వారు డిల్లును సన్నగించవలయునని పార్లమెంటు సభ్యుల

నిధి సభాచర్య లండను, డిశంబరు 15:—బ్రిటిషు వారి ప్యారిసులో శస్త్ర సభాచర్య నిధి సభాచర్య సమయంలోకి తెచ్చుటనున్నా

జర్మను "కల్లి మెంటు" నీయ నెంచుట, ప్యారిసు, డిశంబరు 15:—"ఎకోడి ప్యారిసు" క్రిత ఇట్లు వ్రాయుచున్నది జర్మనీ కోర్టు అర్థి మెంటు నిచ్చుట

జర్మనులు మెంటు సంతకము చేయ వలెనని మిత్ర మండలివారు ప్రాక ఫర్టు జన్మేనుల శాక్రమించెదరని తెలిసి

రుష్యానుండి ఇటీవల తెప్పించిన సమాచారము.

లండను, డిశంబరు 15:— రుష్యానుండి ఇటీవల తెలియ కత్తివరదాగ సమాచారము ప్రకారము యవ్యము ఒంగాలోడు

ఇటీవల అన్ని పోల్లను కాన్స్టెంట్టు మురల వని వారంభిం

కొన్ని గారు యవ్యజాత్రై ప్రక సమయలన్నిటి (గ్రహం చతు) క్రమింక పెక్కు కొనబడిరి. అరదు న్యాయాక్తులలో

చెన్నపురి ఆంధ్ర సభవారు

1919 డిసెంబరు 13 న శనివారం 5.30 గంటలకు

ప్రహ్లాదనాటకమును

వికోరియా పబ్లిక్ హాలులో

క్రమ దర్శన మొనరింతురు

ఆంధ్ర చరిత్ర

1919-వ సం. డిసెంబరు నెల 12-వ తేది

శుక్రవారము

పాంచాల యాత్ర

పాంచాలదేశము భారతదేశము పుట్టినిల్లు. హిందూదేశచారిత్రమునందు, పాంచాలదేశము త్యక్తప్రాముఖ్యము గాంచును. నేటికిని, హిందూదేశపు జలశాయలకు, పాంచాలదేశము జన్మభూమి. హిందూదేశపు శూరత్వమును నేటికిని నిలువజెల్లుచున్నది. పాంచాలదేశము. కడచిన సంగ్రామమునకు పాంచాలదేశము తన స్వస్వమును భారపోసితి. ధనమును, మనుష్యులను విరివిగ నమ్మించి, సంగ్రామవిజయమున కత్యంత సహాయము జేసెను. వివిధ సంగ్రామ రంగములందును, సిక్కులు చూసిన శౌర్య ముగ్రహమానముగ నున్నటులు, పాశ్చాత్యదేశము లంగీకరించుచున్నారు. దేహజలమునందేగాక, బుద్ధినిధివమునందు నూడ పాంచాలదేశము తన ప్రత్యేకవ్యక్తితనము జూపగలుగుచున్నది. ఆర్యసమాజ మదేశమున మొలకెత్తి ఆర్యతేజమును ప్రజ్వలించజేయుచున్నది. వేదముల మహిమను ప్రపంచమునకు చాటుచున్నది. సంస్కృతభాషను పునరుద్ధరించుచున్నది. కేదకధృతుల ననుసరించి, సాంఘికపునర్నిర్మాణమునకు గడంగుచున్నది. క్రైస్తవులను మహాహృదీయులను సహితము ఆర్యధర్మప్రవిష్టులగ నొనరించుచున్నది. హిందవుల వ్యవస్థను ప్రవేశింపజేసినయనసరము లేకుండ సరియించుచున్నది. కాటకపుబాధను నివారించుటకు ఆర్యసమాజమే పనిచేయుచున్నది. నిన్నుజాతులకు, హిందూసంఘమునందు దక్షిణాన మొసగి, వారి వేదధర్మ రహస్యము నొనగొడుచున్నది. అన్యమతప్రవిష్టుల నెల్లకాలము దూరమున నుంచక, ఆర్యధర్మము ననుసించుటకు చక్కనియవకాళ మిచ్చుచున్నది.

అన్నిటికన్నను జాతీయవిద్యావ్యాప్తిమునకై ఆర్యసమాజము చేయుచున్న సహాయ మమూల్యమునది. హరిద్వారమున గురుకులమును స్థాపించి, ప్రాచీన గురుకులవాసము నాచరణయందు ఘనదృఢించెడిది. ఆధునిక ప్రాచీనవిజ్ఞానముల నీ ప్రతిష్ఠాపనము సమైక్యమున జేయుచున్నది. ప్రభుత్వవిధానము నవలంబించక, స్వతంత్రకద్ధతినవలంబించుచున్నది. గురుకులవిద్యార్థులు బుద్ధిబలమునందేగాక, శరీరదృక్పథమునందునూడ వాసికెక్కియున్నారు. ప్రాచీన బ్రహ్మచర్యవ్రతదిక్ష నిష్కర్షగ నవలంబించబడుచున్నది. ఇటులనే ఇలండిలోని కన్యామహావిద్యాలయమున స్త్రీవిద్య ఆర్యకద్ధతల ననుసరించి గరువబడుచున్నది. విన్నవనంటి ఆంగ్లప్రముఖుడు గురుకులమును దర్శించి, విస్మయముజెంది తనభావములను గ్రంథమున బ్రచురించెను. ఇట్టి విద్యాప్రతిష్ఠాపనను మొదటినుండియు పెంచి పోషించి, దానికొరకై తన స్వస్వమును భారపోసిన మహాత్మాముని రాముగారు సర్వసంగతిత్యాగియై యత్యాగియై మును స్వీకరించి, నేడు శ్రద్ధానందస్వామి యను నానుమతో దేశసేవ మొనర్చుచున్నారు. కాలక్షిప్తముచే దేశస్వాతంత్ర్యము లడుగంటు నని ప్రజలు భీతిల్లినపుడు శ్రద్ధానందులు తిరిగి ప్రాచం

చికరంగమున బ్రవేశించి, ప్రజలకష్టములలో భాగ్యం మొదలిడిరి. 6 ఏప్రిలు తేదిన ఢిల్లీలో సత్యాగ్రహదినమున వలంబించబడి, నైవికులు తుపాకుల ప్రేపు నెంబింపుడు, తనశరీరమును వాటికెక్కిన నుంచి, శ్రద్ధానందులపాము నెరుక్కొనెను.

అట్టి శ్రద్ధానందులే, అమృతసరమున జరిగెడి కాంగ్రెసు సభకు ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగ నిలిచి, భారతీయులందరిని రమ్మనమున చేతుల జాచి ఆహ్వానించుచున్నారు. అట్టి ఆహ్వానమును నిరాకరించుట కెట్టివారికైనను నోరాదువా? అట్టి వారెవరైనను మిగిలియున్నయెడల, వంజాబు దేశపు క్రస్తుతస్థితి నొక్కమారు దలపోయవలయును. సంగ్రామమునందు ద్రవతమానముగ త్యాగము నొనర్చిన పాంచాలదేశమునకు క్రస్తుతము చేకూరిన బహుమాన మెద్ది? సత్యాగ్రహదినమున, అన్ని భాగములందువలెనే, ఆభాగమునందును వనల మానుట సంభవించెను. మిగిలిన ప్రజేతములందెట్టి సంక్షోభము గలుగకపోగా, పాంచాలదేశమునందు విశరీతసంఘటనలు జరిగెను. మార్షలు లా ప్రవేశపెట్టబడెను. విమానములనుండి బాంబులు విసరబడెను. నిరాయుధులకు ప్రజలు నైవికులచేతను, విమానములచేతను వందలకొలది హతులయిరి. కనివిని ఎరుగని శిక్షలు విధించబడెను. నానుకులు ఘోరశిక్షలకు లొనయిరి. హిందవుల సంఘమువారి విచారణకు బూర్వము, వంజాబు దుష్ప్రతిబంధివారల కంతగ వెల్లడిగాలేదు. కలెగల్ డయర్, బాగ్ నెను, మార్షుడను, ఓబయనుగార్ల పాత్యమును వదిలించిన పిమ్మట, అక్కడ జరిగిన దురంతరములు కొంత వరకు వెల్లడియయ్యెను. ఇతరులపాత్యముగూడ తీసికొనబడినచో, సంకను నెట్టి వైరీత్యములు వెల్లడి యయ్యెడివో చెప్పజాలము.

ఇంకటి విశత్వరంకరలో మునిగి 2 రివోవ గానక యున్నను, తమ పూర్వపు వాగ్దానముప్రకారము పాంచాలదేశములు అమృత సరములో కాంగ్రెసు సభను జరప నంగీకరించిరి. స్వామి శ్రద్ధానందు లీ భారమునంతను నిర్వహింప సమకట్టిరి. మితవాదు లయినను, అతివాదు లయినను పాంచాలరాష్ట్రపుఃఖము నుకమారు కనులారవదిరించి, వారి నూరడించుకుంక నుండజాలరు. పాంచాలదేశములు, సంస్కరణము లేరూపము దాల్చెనోయని ఆత్మరము జెండుటలేదు. సుంక్షిత స్థానముందున్న మనమందరము సంస్కరణముల గూర్చి వదిలిపించుచున్నాము. కొందరవి సంతృప్తికరముగ నున్న వనియు, మరికొందరు లేవనియు వాదలాడు చున్నారు. పాంచాలదేశములకు సంస్కరణముల జోలి బట్టలేదు. వారు, తీరినిదూఃఖమున మునిగియున్నారు. తమ యావదలను వారు నులభముగ మరచిపోవజాలరు. సోదరులెల్లరు వెడలి యూరడించినగాని, వారికి ధైర్యము గలుగదు. అట్టిధైర్యము నొసగవలసిన బాధ్యత ఇతర రాష్ట్రములవారిపై నున్నది. వారి సందిగ్ధమయమున తమధర్మమును నెరవేర్చుచో, దేశమాతను తల్లడింపజేసినవారగుదురు. గతించినవిషయము లటుండి, ఇకముందును నెట్టి ఘోరస్థితి ప్రబలకుండ, రాజ్యాంగసంస్కరణ భావన మాటంకపరువగలదా? భారతీయుల జన్మస్వాతంత్ర్యము లికమిద సురక్షితము లగునా? అటుల జరుగజేసి, భారతీయులందరు కలసి తగిన రక్షణోపాయముల నన్వేషింపవలదా?

కాంగ్రెసు సభ ఏమి చేసినను జేయుచున్నను, భారతీయుల నెల్లర నేకవేదికపై జేర్చగలిగినది. జాతి మత వైషమ్యముల గాని, రాష్ట్ర విభేదముల గాని పాటింపక, మార్మసేవకై భారతీయు

లందరు సంవత్సరమున కొక మా రొక్క ప్రజేతమున చేరుటకు, దేశము మహాసభ యవకాళ మిచ్చుచున్నది. భారతీయులూ ప్రాభాత్యభావమును పెంపొందించుటకు, ఆధునిక కాలములో కాంగ్రెసు సభకన్న నెక్కువగ తోడ్పడిన దేదియు లేదు. కాంగ్రెసుసభ అనేక గండముల గడచినది. అధికారుల ప్రాతికూల్యము నొప్పుచి అనేమారులంతకలహములచే గలిగిన యాంబంకముల దాటి నది. నేటికి కాంగ్రెసుసభ హిందూదేశమునందు మాత్రమే గాక, ప్రపంచమునందంతటను భారతదేశపు ముఖ్యసంస్థగ నంగీకరింపబడు చున్నది. మాంటాఫర్లు విధాన గ్రంథకర్తలు కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానమునకే నెక్కువ ప్రాముఖ్యము నొసగిరి. ఆంగ్ల దేశమునకు వెడలిన రాయబారములలో కెల్ల కాంగ్రెసు రాయబారమే నెక్కువ ప్రామాణ్య మయినదిగ నాంగ్లప్రజలచే నెంచబడెను ఇంత యెల్ల కాంగ్రెసుసభ జరుగుతోవల, సంస్కరణముల చట్టములు భావము గావించవలెనని భావార్థాగాదు కామచుసభలో గనుబడిన ఆత్మరము జూచిన, సభాప్రాముఖ్యము వెల్లడియగును. కాంగ్రెసుసభ జాతీయసంస్థగ నెల్లరచే నెంచబడుచున్నది. విద్యాధికుల కది యొకతీర్థయాత్రగ నుపయోగపడుచున్నది. ఢిల్లీ సభనాటి నుండియు కర్నకులుగూడ కాంగ్రెసుసభ కధిక సంఖ్యలతో హాజరగుట కారంభించిరి.

హిందూదేశమున కధికవేతరాజ్యస్థానము చేకూరివరకు, కాంగ్రెసు సభయే పార్లమెంటు సభగనుండి తీరవలయును. అన్ని కక్షములవారికిని అందు ప్రవేశమును. అందరునుగలసి యోదించుట కింతకన్నను ననుకూల ప్రదేశ ముండనేరదు. ఇంతియగాక, హిందూదేశము సాంఘికవిధానమును మున్ముందనుంబించవలసినదయ్యెను. అట్టిస్థితి చేకూరినపుడు, భారతదేశ సంయుక్త రాష్ట్రములకు కాంగ్రెసుసభ ప్రజాప్రాతినిధ్యసభగ నుండి, అమెరికాయందువలెనే ప్రజాస్వామ్యమున కాధారభూతముగ నుండును. కలకత్తాలో సభజరిగిననాటినుండి యు ప్రతినిధులసంఖ్య పెరుగుచున్నది. బాంగ్లాయి ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభలో సంఖ్య ఇంకను జెగెను. ఢిల్లీలో వేలకొలది ప్రతినిధులు విచ్చేసిరి. అమృత సర క్షేత్రమునకు యాత్రకు లింకను సభిక సంఖ్యలతో వెడలెదరని విశ్వసించెదము. కాని, ఈ సమావేశములన్నిటిలో ఆ ప్రతినిధుల సంఖ్య యత్యల్పముగ నున్నందులను మాత్రము తలవంపుగ నున్నది విషయనిర్ణయసంఘమున, ఆ ప్రదేశమునకు వలయుసభ్యుల జేకూర్చుటయే ముస్తరమగుచున్నది. ఆంధ్రులకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సభ మొసంగబడినపిమ్మటైనను, దేశ బాధ్యతలను నిర్వహించుట కాంధ్రులెక్కువకద్ధ వహించవలసి యుండెను. ఈప్రాయోచన, వెనుకటి లోపమునివారణయగు నని తలంచెదము.

ఆంధ్రదేశమునందున్న భాగముల నుండియు, ప్రతినిధు లధికముగ వెడలి, తమధర్మమును నిర్వహించగోరెదము. రాజోవువత్సరమున కాంగ్రెసు సభ నాంధ్రదేశమున కాహ్వానించుటకు ఆంధ్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు తీర్మానించియుండిరి. ఆ తీర్మానమును కాంగ్రెసుసభ వారంగీకరింపవలయుననిన, ఆంధ్రప్రముఖులనేకులు వెడలి తమయత్నములు జూరవలసియున్నారు. వంజాబుప్రజల కథయు మొనగుటలో, ఆంధ్రులుగూడ తగింటుల పాల్గొనవలసియున్నారు. ఆంధ్రవిద్యాధికులే గాక, కర్నకులు, వణికులు మొదలగువారినేకులు కాంగ్రెసుసభకు వెడలునటుల, ప్రోత్సాహము గలిగించుట ధర్మము. ఈవత్సరపు పాంచాల యాత్ర ఫలప్రదమై, దేశకల్యాణమునకు తోడ్పడుగాక యని కోరెదము.

బొంబాయి శాసనసభాసభ

చెన్నరాజధానికి కిల్లింగుడను క్రభపు గారను, బొంబాయిరాష్ట్రమునకు డి. జాన్ లాయడుగారును పాలకాధికారులుగ నుండి, తమ చాకచక్యమును నేర్పును గనుబటచుచుండుట సంఘోపావహము. ఉభయలును, పాలక పాలితులలో సహకారభావమును పెంపొందింప శ్రమి నలుపుచున్నారు. బొంబాయి గవర్నరుగ నున్నపుడు, కిల్లింగుడు క్రభపుగారు తయారు చేసిన సంస్కరణవిధానము ప్రతి కాంగ్రెసువిధానమును పోలియున్నది. మాంటుఫర్డువిధానముకిన్నె ముందుకు జోవలయును తలచువారిలో కిల్లింగుడు క్రభపు గారొకరయినన, క్రస్తుతపు శాసనము సమయలో బెంబుటకు క్రివంచన లేకుండ పాలు పడెదమని న్యాయకళాశాలలో నుడివి నుండి. ఇట్టివాదాసమునే, సర్ జాజ్ లాయడుగారు గూడ, బొంబాయి శాసనసభాసభలో చెలిపి యుండిరి. ఆంగ్లేజేత్రు పార్లమెంటు సభాసాంస్ర దాయములలో నుగిశీతులయినవారికిని, సివిలు సర్వీసు వాసనలలో బె గినవారికిని గల భేదము నీ మూలమున గ్రహించవచ్చును. సర్ జాజ్ లాయడు గారింకొకవిషయముగూడ చెలిపియుండిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనముగూర్చి తాము ప్రవేశ పెట్టదలచిన శాసనములను, సంస్కరణశాసన ముములలోనికి వచ్చువరకు, కలిపియంచెదమని వీరు నుడివి. ఇది ఎంతయు క్రశంసార్థము. మద్రాసుక్రభుత్వము వారీమార్గము నవలంబించకుండుట, శోచనీయము. క్రస్తుతాధికారవర్గమువారే రాజాపు స్థానిక స్వపరిపాలనమును కర్తవ్యులు అసమంజసముగ నున్నది. ఘోషదేశమునుండి వేనకు వేలు గోవులు విదేశముల కెగుమతి యగుచున్నవి. బ్రెజిలు దేశమున కివి వంకబడుచున్నవని యు, తా మీషిషయమై కిచారిం చెద మనియు, లాయడుగారు నుడివిరి. మనరాజధానియందు బంగోలు కశుపు లిటులనే తీసికొని పోలడుచున్నవి. ఇట్టి ఎగుమతివలన కష్టము లేదని, పూసానగర మునందు గూడిన కృష్ణసాయసంఘము వారు తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానము ప్రజాభిప్రాయము నకు విరుద్ధముగ నున్నది. ఈ విషయమై ప్రభుత్వ మువారు ప్రజాభిప్రాయము నరిసి, లేదనుగుణ్య ముగ చర్యల దీసికొనుట భావ్యమని నివేదించెదము.

నందిగనితి
రేవటిదినము సంధిమహోత్సవములు జరుగ గలవు. నిన్న నేడే తెంచిన తంతివార్తలబట్టి జ్యో నులు సంధివరతులను కర్వహించుటకు నయిష్టము గనుబటచుచున్నట్లు తెలియుచున్నది ఈవార్త కొంతవడి ఆదోళనకారణముగ నుండక మానదు. ఇపుడే తెంచిన వార్తలబట్టి, జర్మనులు సమయము జూచి, వెనుకటిమార్గముద్రొక్క నెంచుచున్నట్లుల ప్పష్టము గాగలదు. ఒకవంక సైనికాధికారు లగు హిండాబద్ధ మొదలగువారియొక గౌరవ పురస్కర ముగ నుత్సవములు జరుపబడుచున్నవి. వేరొక వంక అమెరికావారింకను స ధినిబంధనల సంగీక రింపకుండుటచే, జర్మను లీ యవకాశము నుపయో గింపవలెనని చూచుచున్నారు. జర్మనీదేశము తన సైన్యములను సంధి నిబంధనల ప్రకారము తగ్గించుటకు మూడుగ మెచ్చుజేయుచున్నది. ఇకముందేమి జరుగునని ఎల్లరు విశ్చింపకమానరు. జర్మ నులు దూర్బద్ధిలో యోచించి, సంధి నిబంధ నల కొడబడిన సరియే, లేచుచో, మిత్రమండలివారు జర్మనీ మద మద మటకు సంసిద్ధులయి యున్నా

రు. పాక్కు సేనాని సమరసన్నాహులై యున్నా రు. ప్రాన్సు కెట్టి సహాయము జేయుట కయినను, ఆంగ్లేజేత్రము సంసిద్ధముగ నున్నది. మిగిలిన దేశ ములు గూడ తమ బలములను వెంటనే చేర్చి తీరును. నువీమ్ కోస్సిలువారు జర్మనుల కంత్య సందేశ ముపియున్నారు. ఏ కారణముచేత నైనను జర్మను లీ సందేశమునకు పెడచెవిని పెట్టుచో, ఇదివరకు కొలకత్తితో కడివిపెట్టబడిన జర్మను దేశ మీ మాటు పూర్వ వినాశమును చెందును. జాల్వి: క్కులు జర్మనులకు సహాయ మొసగెదరని దోచదు. సంగ్రామసంఘోధము తిరిగి యదయుంకు కుండ, జర్మనులు ముందు వెనుక లాలోచించి, మెలంగెడలో లేక ఇత్రమండలివారి దారుణాన్నికి లో యెడ్డరో చూడవలసి యున్నది.

“సప్రయములు”
ఆంగ్లేషావళిని “టిటోలిన్సు” వలె ఆంగ్లేషావళిని చూపురవలెనను మన పత్రికలుండుట యవసరమని తమ పుర తలంచుచున్నారు నితిలు, విరోధములు, హాస్యకసంగ యలు, చమత్కారపుకథలు గల పత్రిక మొదటి, చదువుల మనస్తాపము దోలించుట కతము తోడ్పడును. అట్టి కొరక ను నివారించుటకు, విశాఖట్టుంజిల్లా పార్వతీపురములో “సప్రయములు” అను మాసపత్రిక 1920 సంవత్సరము జనవరి 1 తేదీనండి ప్రచురింపబడునని తెలిసికొనుట కంత యు సంతోషము. కత్రికాకార్యాలయమునం దనుభవముగల వా కీ కత్రిక తుభజయగ నుండును. సంవత్సరమునకు రూ. 2-8-0 చందా ఆరు మాసములకు రూ 1-4-0 చందా నిల్వయిం పబడినది. ఈ క్రొత్త పత్రిక ఆంగ్లేయుల కిగ ప్రాత్యనా ముండి, అందుకు కిగ ప్రకటన ముఖ్యమైనదను గాక అని గోరెదము.

ట్రాంవే సమై.
ఈనెల 24-వ తేదీన, ట్రాంవే కనివారల సమై జరుగునని తెలియుచున్నది. ఈవార్త క్రజలకు భీతి గలిగించకమానదు. రైతుమూలలు సమైజరిగి, క్రయాణికు లనేకమగు యిబ్బందులకు లోనయిరి. అట్టి యిబ్బందులు మరియొకమూరు గలుగకుంక, ట్రాంవే అధికారులు కనివారల మొరల నాంకించి, వారి కష్టములను నివారింప గోరెదము.

లేబరు పార్టీ
లేబరుపార్టీ వారి కాంగ్లేజేత్రములో నానాటికి బలము కలుగుచున్నది. ఇల్లెండుదేశపు క్రస్తుత దుస్థితి మూలమున, సూయక్త ఐశు సంఘము వారు లేబరుపార్టీలో చేతులగలిపి పనిచేసెద మని ప్రతిపదించిరి. స్వాతంత్ర్యముగోరువారింక యీన, లేబరుకక్షమువారి యుండలేదుట గమనింప దగియున్నది

ఆంధ్రపత్రిక

సారస్వతానుబంధము

సాధ్యమైనంత శీఘ్రముగా వారమున కొక వర్ణాయము ఆంధ్రపత్రికకు సంబంధించి సారస్వ తానుబంధ (Literary Supplement) మొకటి ప్రక టించుట కుద్దేశించబడినది. వాఙ్మయపురంధరు లందఱును సామక్రొశపూర్వకముగ అందునకను వగు వ్యాసములను కద్యములను కదములను పాట లను కథలను విమర్శలను ఇచ్చుటకుండియు వ్రాసి వంపుటకు ప్రార్థితులు. విశేషములకు యథోచిత మైన క్రతిఫల మిచ్చుటకు కూడ కర్తవ్యుంకబడి నది. క్రతిఫలావేక్ష గలవా రా విషయమై వ్రాసి తెలిసికొనవచ్చును. విద్యార్థికు లందఱును తో డ్పడి యీ యాధివనోద్యమమును జయక్రదంగ జరజం బ్రార్థితులు — పత్రికాధికారి.

స్థానికాది వార్తలు

(1)

విద్యుత్తు:—తెలు, కోయిలూరు కల్లా అ తుండు, కల్లా కల్లా విద్యుత్తు కచ్చ ఇతర విద్యుత్తుల ఎగు మతి దిగుమతులకు సంబంధించిన అటంకము లన్నియు తీసి వేయబడినది.

ఖలాకల్ మహాసభ:—తిరుకల్గూడె నమద్ర తీరమున ఖలాకల్ సభ నేటిసాయంత్రము జరుగును గాన గోల్లేభవనమునందు నేటిసాయంత్రము జ. యస్. ఆరెడిం గారు ఉపన్యాసమిచ్చును.

కార్మికర్షు సర్కసు:—నేడు రాత్రి 9-80 గంట లకు మొదటి ప్రదర్శనము జరుగును. వీ యి క్షుత్రవర్క స యు మదనాను పోతు తనగనికాపు. తేలియలలో నిర్వహించ బడుచున్న యీ సర్కసుకు పాత లండనుకు తగిలంత ప్రాత్యనాము కలిగించెదరని విశ్వసించుచున్నారము.

సానుసెట్టి ఉదిత ప్రాథమిక పాఠశాలలు:— చెన్నపురి అంధరి సానుసెట్టి సంఘమునకు చేతనవారు వారి సంఘము బాలికాబాలకులకు రెండు ఉచిత పాఠశాలలు చూపించుటకు ఎడపాలియమునందు ప్రాసిందినారు. కేత్ర ఈ పాఠశాలలయందు సంధ్యార్ధము జరుగును.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:—ఈ సభవారు కేత్రసా యంత్రము 5-80 గంటలకు విజ్ఞోయూ పురమండరమున “క్రష్టాద” నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. ఆదివారం సాయం కాలమున 5-80 గంటలకు విజ్ఞోయూ పురమండరమున “ప్రయో ల” నాటకమును ప్రదర్శించెదరు. తేలికవో ప్రచురింపబడిన ప్రకటనచే వివరములు తెలియగలవు.

అయ్యన్న శ్రేష్ఠిగారిసత్రము, బంగోలు:— పాక్షుల అయ్యన్న శ్రేష్ఠిగారి కింగోలులో కట్టించబడి న భర్త్యుశ్రమ, 19 డిసెంబరు కుక్రవారం సాయంత్రము 6 గంటలకు, విల్లింగుడక్రభపు గారిచే తెనకబడుట ఆయన తృకమున పీఠించుటకై మద్రాసుకు డి కెడతెలివారి పాక ర్యము: కిమిత్తమై స్వనము రయింబండి 18 తే సాయంత్రము 6-80 గంటలకు బయలుదేరును. తిరిగి బంగోలునుండి 19 తేదిరాత్రి 11 గంటలకు స్వనమురయింబు మదరాసునకు బయలుదేరును

బల్లారి సరస్వినోదినీ సభ “గో కేళియ”.-- విజ్ఞోరియూ టవుక్ హోటల్ బల్లారి సరస్వినోదినీసభ వాకరెండుసం వత్సరములనుండి ప్ర తర్పించుచేసినవారికి వీరకక హోయినది. అందుచే వీ గంగనాథ మొదలియ్యారగారి సహాయముల గోల్లే హోటల్ కిందుం నై సభవారు మద్రాసుకు వచ్చుటకు పీఠు కలిగినది. వీరు యీ నెల 20 క తేదీన కేలివారము సాయంత్రం 5-80 ఘంటలకు గోల్లేహోటల్ క్రష్టాదనాటకము ప్రారం భించి ప్రకటించు సాయంత్రం 1920 జనవరి 2 వ తేదీ జరకు వీ నాటకములు ప్రదర్శించుచుండెదరు. మద్రాసు పుర జలము వీర్లకు అప్పటికేలే గౌరవించి ఆదరింతురని ప్రార్థిం పబడు చున్నారు.

వేనం వెంకట్రాయశాస్త్రిగారు:—నిన్న సా యంత్రము పెల్లూరుకల్లా సంఘమువారు కచ్చుచిప్పూర శాలయందు వండిత మహాపాధ్యాయ వేనం వెంకట్రాయ శాస్త్రిగారి “మహాపాధ్యాయ” వివరముల ఆ ప్రసారస్వక మహాసభ అందు పొందినంత కొ విభింపదన పత్రికను నడు ర్పించి. శాస్త్రిగారి కిష్టము, మిత్రము అ నెరులు సభ సలంకరింతి. వారిలొలను నుబ్బానాపుర తులుగా కధ్యక్షక రించి. శాస్త్రి కధ్యములు జాకబుడెను. ఆంధ్ర సారస్వ తమునకు శాస్త్రిల వారొప్పిన సేవనువరించుచు యుండుండున్. సరసింహారావు గారిక అభినందా పుక్రమును చదివి శాస్త్రిల వారికి సమర్పించిరి శాస్త్రిలవారు సభాసాదకముగా క్ర త్యుత్తర మిచ్చిరి. వీ నుబ్రహ్మణ్యయ్యగారి వారిలికలక నుబ్బారావుగారు వెంకట్రాయశాస్త్రిగారి వారికి. కన్న కంటి రాఘవ క్షయ అభ్యుదయి ఇతివృత్త ప్రతిపా థు న. దండులు నమస్కరించి. అంతటలో సభ ముగిసెను.

బాలభటుల సమావేశము.

విల్లింగుడన్ ప్రభువుగారి కార్యక్షేత్ర వర్ణనము.

నిన్న సాయంత్రము మూడుగంటలకు విల్లింగుడన్ ప్రభువుగారి యాజమాన్యము క్రింద భారత బాలభటులు సమావేశమయి...

నివేదికము

గౌరవ కార్యదర్శియే, శోభాధ్యక్షుడగు నగు మోన్. జె. ఎడ్మండ్సుగారు బాలభటుల సంఘమువారి నివేదికమును చదివించి...

ఈ ఉద్యమము 'భారత బాలభటులు' అను పేరుతో చెప్పు ప్రయత్నము చేయబడు ప్రభువుగారిచే నెలకొల్పబడినది. 1918 సంవత్సరం నవంబరుమాసమున పాఠశాలలకు సంబంధించినవారిని ప్రభువుగారు సమావేశపరచిరి.

1917 సంవత్సరం దిసంబరు నెలయందు చొక సభ జరిగెను. సిల్వాజ్ బాలభటుల ఉద్యమమునకు దళిత ఆశయమును పొందిన మెండిన్ గారు ఆ సభకులను లెప్పరి.

విజ్ఞులు 50 మంది ప్రాంతీయ అధ్యక్షులుగను, మోన్. జె. ఎడ్మండ్సుగారు కార్యదర్శి శోభాధ్యక్షులుగను లున సభ కార్యనిర్వాహక సంఘము నియమింపబడినది. మోన్. జె. ఎడ్మండ్సుగారు కమిషనరీగను, మెండిన్ గారు కమిషనరీగను ఎన్నుకొనబడిరి. ప్రస్తుతమున 181 బాలభటుల నేతలున్నది. ఆ లోక 4 వేల బాలభటులు కార్యముగా నున్నారు. (కరతాళధ్వజము)

ఈ వల ప్రాముఖ్యత (కార్యములను పాఠశాల) కు సంబంధించినది. రామనాయకుగారు వి. ఎలిరాజుగారు 'కింగ్స్ స్కూల్' తరగతిలో చేర్చబడిరి (కరతాళధ్వజము) ప్రజాసేవ బాడ్జిలుపొందిన బాలభటుల లెక్కలున్నవి.

ప్రభువనికెన్ని అన్ని అతడ, సాంకేతికములు, శోధనలకు నోసెట్టును మున్నగువాటి యందు బాల భటులకు ప్రత్యేకముగాగి. యొసంగ జుమచున్నది. ఈ బాలభటులు అధికమును సాంఘిక సేవ చేయుచున్నారు.

ఈ ఉద్యమమును వ్యాపింపజేయుటకై మెండిన్ గారి సంపాదకత్వముక్రింద నొక మాసపత్రిక వెలువడుచున్నది. ఈ మాస పత్రికకు 1100 చందాదారులున్నారు. దీనిని మెండిన్ గారి నేతృత్వముగలదు. మెట్లందు ప్రభువుగారు నేయమా ప్యములును ఆఫ్ ప్రాప్తుగారు 400 యాత్యములును యీ ఉద్యమమునకు విరాళముచ్చి వారు.

భారత బాలభటుల లందరు తేడకపవర్ నిబంధనలను అనుసరించుటకు. భారత బాలభటులకు ఇతర తేడకములందలి బాలభటులను సమంధము కలుగజేయుటకు ఏర్పాటులు కావి. తలచుచున్నది. (కరతాళధ్వజము)

విజ్ఞులు విల్లింగుడన్ ప్రభువుగారు వి. రామనాయకుగారికి, వి. ఎలిరాజుగారికి కింగ్స్ స్కూల్ బాడ్జిల నొసంగిరి.

విల్లింగుడన్ ప్రభువుగారి ఉపన్యాసము.

ఈ ఉద్యమమును ఇంత అభివృద్ధిపరచింపవలయునని కాన్సిల్స్ వాడుకను అభివేదించుచున్నాను. ఈ ఉద్యమము బాలభటులకులనున్న భవముకారలను గాన ప్రతికారనిర్వాహక కార్యమును సంవత్సరమునకు 10 యాత్యముల చందా ఇచ్చుట కంగీకరించరలెక. ఈ ఉద్యమవ్యాపనమునకై నేను నా కత్తికొని సహాయ మొనర్చెదను. ఇతర

రాజధానులయందు కన్న నీ రాజధానులయందే బాలభటులు అధిక సంఖ్యాత్ములుగా నున్నారు. నాయుక్కు కుమారుడు 12 సంవత్సరముల బాలకుడుగా నున్నప్పుడు యీ ఉద్యమములో చేరను. చానికి దీనిని అధికముగ లాభము కలిగె. ఈ ఉద్యమమువలన చెన్నపాఠశాలందు క్రమశిక్షణ, కార్యక్రమ, విశిష్టత, మున్నగు కార్యములు అభివృద్ధి చెందును. ఈ రాజధానులందు నున్న 4 వేల బాలభటులున్నట్లు తెలిసినది. ఇంతగొప్ప సంఘమునకు నేను మిక్కిలి సంపూర్ణముతో అభ్యర్థనలుగా ఉండెదను. (కరతాళధ్వజము) ప్రస్తుతమున రెండు బాలభటులను అన్నది. వీటి రెండవది ఒక మత్యము కలగునని తెలుచుచున్నాను ప్రస్తుత కాలముందు అందరు విశవత్వమునకై పాటుపడుట భావ్యము. సుఖములు, బాటలు, కత్తులు విశవత్వముతో మెలంగవలసిన సమయములందు బాలభటులందు రెండు కత్తులుంటు భావ్యము కాదు. నే నెవ్వని దూషించుట లేదు. అయితే యీ ఉద్యమము అభివృద్ధి చెందవలయునన్న యీ నా ప్రయత్నములకు అనుసరము. ఎప్పుడున్నాను కాని నేనీ సలహా విచ్చయిన్నాను. ఈ ఉద్యమమునకు మిక్కిలి విహాయము చేయుచున్న మెండిన్ గారికిని, ఆఫ్ ప్రాప్తుగారికిని నందని ములు సభర్షించుచున్నాను.

వందనములు.

విజ్ఞులు ఆఫ్ ప్రాప్తుగారు గవర్నరుగారికి వందనములను నడుపించిరి అంతటితో సభ ముగిసెను.

"అమృతసరం కాంగ్రెసుమహాసభ."

నిన్న సాయంత్రము తిరుగిక్కణి సుబ్రహ్మణ్యుని గౌరవి. వి. నరసింహయ్యగారి యాజమాన్యము క్రింద ఒక గొప్ప సభ జరిగెను. ఎ. రంగస్వామయ్యగారు యన్. కర్యమూర్తిగారు 'అమృతసరము కాంగ్రెసు మహాసభ' వై ఉపన్యసించిరి.

ఎ. రంగస్వామయ్యగారు

ఇట్లు ప్రకటించిరి:— ప్రస్తుతము మనము నందగ్ధసరును మనం దున్నాము. అట్టి సరునునందు మనమందరము అమృతసరమునందు సమావేశమగుట మనభర్తము. కాంగ్రెసు సభ వారు సంస్కారచట్టమునై అభిప్రాయమును ప్రకటించవలెను. సంస్కారములు అయిననుక వచ్చునప్పుడు మనమెట్టి కార్యనిర్వాహకులచే చరలెనో మనము నిర్ధారణ మొనర్చవలెను

సత్యమూర్తిగారు.

ఇట్లు ప్రకటించిరి:— గవర్నరుగారు నిన్న సాయంత్రము మున్నాము. భావాలకుందు సంస్కరణములు జరుగవలెనుగా కొనసాగుటకై నేను ఆశయముగా పాటుపడెదనని చెప్పి వారు ఉత్తేజపూరితులై ఉపన్యాసకులముట వివరణపూర్వక ప్రభువుగారు సలహా ఇచ్చిరి. వీరు సన్నుగురించి చెప్పలేదని తెలుచుచున్నాను. గవర్నరుగారు నాకన్న ఉత్తేజపూరితులు లగు ఉపన్యాసకులు. నాగరిక రాజ్యము లన్నిటి యందును ఉపన్యాసకులే ప్రజానాయకులుగ నుండిరి గవర్నరుగారికి జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను. హిందూజాతయొందు ప్రజలయందు ఉపన్యాసము కలిగింపవలయునన్న కేటలము ఉత్తేజపూరితము లగు ఉపన్యాసములు చెప్ప సక్కురలేదు. ఇండియాజాతీయ దుస్థితి ఎల్లరకు విదితము. కేటలము మాటలే చెప్పసక్కురలేదు. తేటలను కూడ ఎత్తి నిదర్శనపూర్వకముగా యీ వాదమును స్థాపింపవచ్చును. గవర్నరుగారిమాటలను ప్రజలు విశ్వసించవలయునన్న ప్రభువుగారు గవర్నరుగారు హిందు, క్షత్రియ, బ్రాహ్మణ, శూద్ర, శైవ, జైన ప్రతికల వై విధించిన భరావత్తులను తిరిగి ఇచ్చి, నిష్పంతములను తొలగించుట ముఖ్యము భారత అతివాదులకును ఇంగ్లాండు కారిక పక్షమువారికిని సంబంధము యున్నందున గవర్నరుగారు ఇండియా యందులది అంబోకమున తగ్గించుటకై కార్యకలి నాయకుల సహాయమును కోరుచున్నాను. కార్యకలు ఎల్లప్పుడు మనకు సహాయ మొనర్చుచుండెదనని నేను గట్టిగా చెప్పుచున్నాను.

ఇది యొక గొప్ప సందగ్ధసరునునను ప్రతిపాదన అమృతసరమునందు జరుగు కాంగ్రెసు సభకు వెళ్లుట వారి భర్తయనిరి చెప్పుచున్నాను.

1919 సం: డిశంబరు 27 వ తేది శనివారమునాడు శ్రీ వాణిశిల్పి శ్రీ హిందూమిశిల్ప మున్లోయిక్కు తృతీయ వార్షికోత్సవము జరుగును. విద్యాశ్రేఖర ఆక్కిరాజు ఉపాధ్యక్షులుగాను ఆగ్రాస వాణిశిల్పి గా నుండుటకు ద అనో అంగీకరించి. ఈ ముగ్గులు విద్యావిషయమున, గుంటూరు జిల్లాలోని అన్ని తాలూకాలోను వెనుకబడియున్న పల్నాడు తాలూకాలోనిది. ఇది యిచ్చటి బీదబావర నహా ముగ్గులు ఉచిత విద్యను గరవుచున్నది. విద్యాభిమానులు ఈ సమయమున విచ్చేసి ప్రోత్సాహమును మొనెరవగూడ.

అల్లూరు కృష్ణవిలాసము:— ఈ సభవారు భర్తవరం కృష్ణమాచార్యులవారి శ్రువనసాటమున 7-12-19 వ. తేదీని ప్రదర్శించిరి లీలావతి, నాదన, హిరణ్యకేళి, కన్యకా ప్రధారులు తమతమ ప్రయములను చక్క గా పోషించిరి. మొత్తమునాద సాటము చక్కగా ప్రదర్శింపబడినది. ముందు వీర ఇట్టి నీలిరాములను లగు నాటములనే ప్రదర్శించి నల్లూరు మండలమునకు వచ్చి తెచ్చెదరు గావుత: విలీఖము.

ఒకసభ:— వై కామిలాకా శమిశిచ్చెల్ల గ్రామమున నిర్వహితైక్య గ్రంథాలయమున 8-12-19 తేదీని మాడపాటి తిరుమలరావు నక్షిణగారి యాచార్యమున నొక భవభవసభ జరుపబడినది. శ్రీ కాకా వెంకటాచార్యులుగారిచే గొప్ప సభ్యములు వనోరముగా జరుకుటెను.

మదరాసు అందునదరక్మరాటా రైల్వే కంపెని లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇక కాన్పెరేటు చేయబడినది)

నోటీసు. (1942) మదరాసు క్రిస్తుమను పీపిల్స్ పార్కు వేలకలు 1919 మదరాసు 1919-వ సంవత్సరము డిశంబరు మాసమున క్రిస్తుమనునందు జరుగబోవు పీపిల్స్ పార్కు వేలకల సందర్భమున ఈ క్రింద వివరింపబడు రైల్వే ప్రేషమునుండి మదరాసునకు మెయిలు ట్రెయినును 1 1/2 చార్జీకి, యితర ట్రెయినులలో 1 1/2 చార్జీకిని మూడవతరగతి రిటరక్ టిక్కెట్టు యివ్వబడును.

గూడూరునుండి విశాఖపట్నమునకును, తివాటినుండి శేవలెకును, శేరిగుంటనుండి రాయచూరునకును, కాట్నాడినుండి బెంగళూరు సిటీకిని, హూస్సేటనుండి మద్రాసునకును, హిందూపురమునుండి గుంతకలునకును, ధర్మవరమునుండి పాకాలకును, బొమ్మపేముద్రమునుండి కొండగుంటకును, గల ప్రేషములనుండి టిక్కెట్టు యివ్వబడును.

వై రైల్వే చార్జీలకు పీపిల్స్ పార్కులోనికి ప్రవేశమును మగు నాలుగణాలు చేర్చబడును. టిక్కెట్టునందు మూడుభాగములుండును. వాటిని యీ ప్రకారముగ నుపయోగించుకొనవలెను. మొదటిభాగము చెప్పు పట్టణమునకు వచ్చుటకు పయోగించుకొనవలెను.

రెండవభాగము 1919-వ సం॥ డిశంబరు 22-వ తేదీనుండి 1920-వ సం॥ జనవరి 1-వ తేదీ వాపుగ (రెండు తేదీలును కలసి) వచ్చెన ఒక రోజున పీపిల్స్ పార్కులోనికి వెళ్లుట కుపయోగ పరచు కొనవలెను.

మూడవభాగమును రిటరక్ ప్రయాణమున కుపయోగపరచుకొనవలయును.

పిల్లలకు రైల్వే చార్జీతో సగమును పీపిల్స్ పార్కు ప్రవేశము మగు నాలుగణాలును కలిపి చార్జీ చేయబడును.

ఈ టిక్కెట్టు 1919 సం॥ డిశంబరు 22-వ తేదీ మొదలు 1920 సం॥ జనవరి 1-వ తేదీ వరకు యివ్వబడును.

1920-వ సం॥ము జనవరి 5-వ తేదీ అర్ధరాత్రివేళ లోపుగ రిటరక్ ప్రయాణము అంత మొందవలెను.

హంటరు సంఘము

గురువారము

లాహోరు, డిసెంబరు 11:— మొదట నవకొనినదాని కంటే కష్టమే ధాన్యము, జనముల హృదయమును సంఘము వారు విచారించి యుండుటచే మొదట ప్రకటించియున్న కుక్ర వారము గానుండ గురువారమువాడే సంఘమువారు బహిరంగ ముగ విచారణ ప్రారంభించి 9 గురు నుండి సాక్ష్యము త్రవ్వ కోనిరి.

మేజరు కార్పెంటరీగారు

రైతునిజాత్ మేజరు (అప్పుడు కెప్టెను) కార్పెంటరీగారు మొదట సాక్ష్యమిచ్చి ఏప్రిల్ 14-వ తేదీని లాహోరుకుండి గుజరతువాలా కట్టణమునకు మూడు విమానములు వెళ్లి యుం డెను. వానికి కార్పెంటరీగారు నాయకులు గ నుండిరి. వారు తమ సాక్ష్యము లో నిట్లు చెప్పిరని గుజరతువాలాలో గాని యెట్టుకట్టణముగాని ప్రజలు గుమగుడి అల్లరి చేయుచుండినందువల వారిని విడగొట్టుటచేనా కాళ్ళా పించి కంప సానుంకాలము 8-10 నిమిషములకు కట్ట ణము చేరిరిని. పొవుంట్ల నేత్ర నేను కట్టణమునకు వెళ్లిరిని సంకతింపదగ్గులను గ్రహించిరి. రైతుల నేత్రమున సరకులదొడ్డి సరకు తగుల విడుచుచుండ వాకు కనిపించెను. నేత్రములో జరమా మూరి, చచ్చ, సివిలు లైసులలోని నాలు గు భజనములు కగులబడుచుండెను. అది తగులబడు చుండ నేను చూచిరిని. నేను భూమికి 500 అడుగుల యెత్తున నుండిని. సంకతింపదగ్గులను నన్నిటిని గ్రహించి తరువార బాంబులను ప్రయోగించిరి. అట్లు చేయుట న్యాయముగ నన్నది. నేను బాంబులను ప్రయోగించినదాని గురించి విచరి మాలను అట్టుటాంటు జరమాగానికి తెలిపిరి. ఆ బొంబును ముగించి భయమును నమర్చిరి.

కట్టణమునకు వెళ్లిరిని నే బహుశా చెప్పుచుండ రెండు మైళ్ల దూరములో 150 మంది వరకు కనిపించిరి. వారు గుజరతువాలాకు వచ్చుచుండ వచ్చును - వారిమీద నేను 8 బాంబులను వేసిరిని. అందులో కొకటి ప్రేలయి చున్నరు నేల కొరిగి, వారు వచ్చి పడివారేమో నేను చెప్పు కాలము, రక్తిసవారు గ్రామములోనికి పారిపోగా నేను మర ఫిరంగివెట్టి కొట్టిరిని. దీనివలన నెవరైన చనిపోయిరో నెవరి వైన దెబ్బలు తగిలెనో చెప్పకాలము. కొంత కేవలమే తరువార మరయుక గ్రామమునకు వెళ్లి అక్కడ రెండు బాంబులను వదిలివేసిరి. వీరిలో నొకటి ప్రేలెను. ఆ మూడను వెంటదించి జరఫిరంగిలో కొట్టిరిని. అప్పుడు కూడ నెవరైన చనిపోయిరో, ఎవరైన దెబ్బలు తగిలెనో చెప్ప లేను. తరువార మరగొందరిమీద ఫిరంగిలో కొట్టిరిని. వారు 200 మంది యుండురు. వారందఱును పొలములో నుండిరి. వారు కట్టణమునకు వచ్చుచున్నారేమో చెప్పలేను.

తరువార నేను కట్టణమునకు వెళ్లి రైతుల నేత్రమును చక్కర రెండుబాంబులను వదిలివేసిరి. తరువార చాలదూరము వేసి ఫిరంగిలో కొట్టిరిని. సానుంకాలము 8-50 నిమిషములకు నేను లాహోరుకు వెళ్లిపోతిని. అప్పుడు పోలీసువారు నేత్రములో నుండిరి మూడు కట్టణములోనికి తరువారుండిరి. నేను లాహోరు వెళ్లి సంకతుల నన్నిటిని చెప్పిరిని.

స్వామిమూర్తి రాంకెనగారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను మొదటసారి, నేను రెండు మైళ్లదూరములో మూడమీద బాం బులనువేసి జరఫిరంగివేయించి గ్రామములోనికి తరువారును పోతిని. గుజరతువాలాలో కూడ నే నెన్నయోబాంబులను వదిలి ిరి. మూడలోని వారు పారిపోవుచుండ నేను ఫిరంగిలో కొట్టిరిని తెలిపివేసిరి.

కర్ తియ్యవార నెట్టుకట్టణముగారికి సాక్షి యిట్లు తెలి వెను:— నేను కట్టణమునకు వచ్చి తోడనే బాంబులను వేయలేదు. వచ్చి సంకతింపదగ్గులను గ్రహించిరిని, దాని మీద యెట్టుకట్టణములను పోతిని. కట్టణమున కవరల రెండు మైళ్లదూరములో వారు మూగిరి. ఆ ప్రదేశము గ్రా మమున కవరలనుండెను. వారు గుజరతువాలావైపుకు నడుచు చుండిరి. వారు తప్పుకట్టణములోనికి వచ్చుచుండిరి. మూడు విడిపోయినతరువాత నేను గ్రామముమీద జరఫిరంగినికొట్టి ిని. కొన్ని గుండ్లు ఇండ్లకు తగిలెను.

నేరగులలో నిరపరాధులకు కూడ దెబ్బలుతగిలి బాధ పడిరా యని ప్రశ్నింప ఎవరు నేరగులలో నేరములు వారి వారెవరో నిర్ణయించుటకు వీలులేదని సాక్షి చెప్పెను.

సాక్షి యింకను ఇట్లుచెప్పెను:— పారిపోవుచున్న వారి మీద తరువార నేను ఫిరంగి ప్రేలిరిని. గ్రామముమీద

కొట్టిరి నకగా ప్రజలమీద కొట్టిరిననియు యర్థము. నేను 200 అడుగుల యెత్తున నుండిని. క్రొందఱుండిన సంకతుల నన్నిటిని నన్నుచుగ, చూడగలను- కేలము బాంబులను వేసింత మాత్రమున కార్పెంటరీ కాలేను - మరింత నన్నును కలిగించు కలంపులో ఫింగిని ప్రేల్చి లేచు - గ్రామ ముల బాగోలల నాగించిరియే నేను ఫింగివెట్టి కొట్టి ిని. ఒకద్దారి చంపివేసివో రక్తిసవారు మూగకుండ నుండురు. ఇంకవలన చాల ప్రయోజనము కలిగెను. తరువార నేను మరియొక గ్రామమునకు గుజరతువాలానుండి తిరిగి వచ్చుచుండి వారి 50 మంది మీద ఫిరంగి వేసిరిని. తరు వార నక్కడికిండి నేను కట్టణమునకు 20 మందిమంది ఒక పొలములోనుండ చూచి వారిమీద బాంబులను వేసి ిరి. వారేమి చేయరుండిరో చెప్పలేను. వారు చాలమంది గలరు వారక్కడ మూగియుండవారెచు. తరువార కట్టణములో బాంబులనువేసి వారు పారిపోవుచుండ చు ఫింగి వెట్టికొట్టిరిని.

జనరలు కార్పెంటరీగారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను:— నేను మొత్తముమీద 8 బాంబులను వేసితిని. వానిలో నిది రెండప్రేల లేను. మర రెండు ప్రేలినవోలేవో నెవ్వరెవరైన. ఒక్కొక్క బాంబు 20 పాంబులను మూక లను విడగొట్టు కలసిందని నాకాళ్ళాపించిరి.

జగత్పూరాయణగారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను:— నేను నేత్రమును కార్పెంటరీమీద ప్రారంభమిదను గ్రామముల మీదను బాంబులను వేయుచు నాకు స్థితియుగ చెప్పలేను. నామానములో మరెండువిమానములు వచ్చెను. నామానక త్వము 9 ద లేని రియొక విమానము కట్టణముమీదకు వెళ్లె ను. అదికూడ ప్రలయమిద ఫిరంగులను వేసివేయాలి తెలియను. నేనింతకే పూర్వము గుజరతువాలాకు వెళ్లి యుండలేను. మూక లు నన్నును కలిగించుటచే నేనుకూడ నామార్గము.

రెప్పెనెంబు దోకిన్పుగారు

రెప్పెనెంబు దోకిన్పుగారు తరువార సాక్ష్యమిచ్చి. వారిట్లు చెప్పి:— 16-వ తేదీని రైతుల నేత్రమునకి వెళ్లి ిని. రైతులకు నన్ను కలిగించుచుండ మూడు విడగొట్టుటకు నేను వెళ్లితిని. నేను ఉదయము 8-80 గంటలకు గుజరతువాలా కు వెళ్లితిని. పొలములో 20 మంది గూడిరి. నేను వారిమీద మరఫిరంగి వెట్టికొట్టితిని. తరువార 50 మందిమీద ఒక బాం బువేసి తిరిగివచ్చిరిని. వారందఱు ఒకని ఉపన్యాసము విను ఒకయింటి నుండఱ నిలబడియుండిరి. విమానము చూడ గనే వారు ఇంటిలోనికి పారిపోయిరి.

రాంకెన గారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:— మూడను తిరిమి వేయటకు నన్ను కంపించిరి. ఇంటిలోనికి వెళ్లినప్పుడు మరఫిరంగిని ప్రేల్చివేయవలస ప్రయోజనముండెను.

నెట్టుకట్టణముగారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:— పొలము లోనుండిన 20 మంది కొకకో ముటలేదు. వారేమి వనిచేయుట లేదు. వారందఱు ఒకవోడు నిలబడి మూలానుకొనుచుండిరి. రెండవవోడులోని వారు ఉపన్యాసము వినుచుండిరి.

రెప్పెనెంబు దోకిన్పుగారు

రెప్పెనెంబు దోకిన్పుగారు తరువార సాక్ష్యమిచ్చి. వారి ట్లుచెప్పి:— ఏప్రిల్ 11-వ తేదీని నేను రైతుల నేత్రమునకు వెళ్లుచుండ కొందఱ బాంబులను చూచి నన్ను వెక్కిరించిరి. వారిలో నొకవోడు మాట చెప్పగ వారిమీద నకడు వదిలెను. నేనెను. వారు యుండుటవచ్చు పెదమీద చెయ్యివెట్టి నన్ను మక్కాక్రొంద నకివేయదురనియో లేకపొవేసివేయవేయదు గననియో పొంట్టావేనెను. వాడెవ్వరెవరును నేనెను. ఇది నకట్టేనను ఉద్యోగులనుపొలముగ నే యుండిరి. కానివారప్పుడు ఒకమో ప్రక్కకుండిరి. వారము గారు నన్నుచూచిపెం టనే వెళ్లిపోయిరి. ఇండియను క్రిస్టియనులలో వచ్చిపోవదుగని కట్టణమునకు వెళ్లిపోమని సంసారము లేని మిషనరీ శ్రీమతి చెప్పిరి. మిషనరీలకు ముందుకు సంకతులు తెలియలేదు. 2 ఓ మిషనుగారు పారబాంబులను నట్లు చెప్పిరి. తరువార నేను నాకుటుంబముతో లాహోరు వెళ్లిపోతిని.

నెట్టుకట్టణముగారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:—

నేను జూను 1918 నుండి గుజరతు వాలాలోనుండిని. అక్కడ రాజకీయమందోలేనను లేదు. ప్రజలు కాసుబుద్ధులై యుండిరి. గవర్న మెంటుమీద ద్వేషములేదు. కాలముకొన ననుగురించి వదిలెను. బయలుదేరి ప్రజలు జేతనై అల్లరులు చేసిరి.

రైతుగారికి సాక్షి యిట్లు చెప్పెను:— రెండుకాసనము గురించి బయలుదేరినవందయు నిజముగానని కొందఱునాయ డుల ప్రజలకు చెప్పిరి.

గులాం హాస్సేనుగారు

ఎక్స్ప్రెస్ అసిస్టెంట్ కమిషనరు ఆగా గులాంహా స్సేనుగారు తరువార సాక్ష్యమిచ్చి 14-వ తేదీని జరిగిన కట్టణ లకు వివరించిరి.

గులాంహాస్సేనుగారు పోలీసు డిప్టీ మాజరింపెం డెంటు వాడనిగులాంహాస్సేనుగారు తరువార సాక్ష్యమిచ్చి సంకెనెవరు ఆదూదను చంపిప్రేలాద దీనిలో తెలియదని చెప్పిరి. తరువార సాక్షివివరణ చేయగా పోలీసువారేదాని కి కారకులని చెప్పుకొనుచుండ వింటిని.

నెట్టుకట్టణముగారికి సాక్షి యిట్లు తెలిసెను:— నేను తిరిగిని పోయిన విషయమును దెలిపి వారిని తినిగొని పోయి:తరువాత తనకేమియు తెలియదని సాక్షి సమాధానము చెప్పెను.

విమానములు వచ్చునప్పుడు నాలుగు నిమిషములవరకు ను వర్షమువడినయు, బాంబు లేఫలములో వడినో నిర్ధార ణక తెలియదనియు జగత్పూరాయణగారు ప్రశ్నించినపుడు తెలిసెను.

స్మిత్తుగారు

వి. డబ్లియు స్మిత్తుగారు తరువార సాక్ష్యమిచ్చి. మా గారు

ఇంజనీరు మెగారు తరువార సాక్ష్యమిచ్చి. విమానములు వచ్చి బాంబులు వేయు యెడల సివిలు లైసులోని భవనము లన్నియు భయంకరమై యుండునని సాక్షి తెలిసెను. విమానములు వచ్చి కట్టణమును సంకరించెను.

ఫలగిగారు

మిషను మోమూలు పెద్దమూపురు వకున్టీగారు అట్ల యలను గురించి చెప్పిరి. వారిభార్యకు కొంతకాలము లాహో రునకు వంపించిరిని చెప్పిరి.

నెట్టుకట్టణముగారికి సాక్షి యిట్లుచెప్పెను:— నేను గుజరతువాలాలో 80 యేండ్లకుండి యుండిని. ప్రజలు రాజ భక్తి పరాయణులై యున్నాడు.

రెండు కానినోడేకుల సపార్టువారేనీ చెప్పటకులన ప్రజలల్లము చేసిరిని నాకభిప్రాయము.

అంతటితో ఆనాటికి విచారించుదురని నిర్ణయించుకొని న వారిసాక్ష్యము ముగిసెను.

కాని సంఘము కుకాభాయిరాముగారిని కూడ విచా రించిరి. వారివరకు అమృతసరములో పార్సీలు గుమాస్తాగా నుండిరి. అతని ఇంపుండులను నట్లుచులకు చెప్పుకొనెను. అత నిని కట్టణమునకు యెన్నగు విషయములనే చెప్పుకొనెను. అత నిని నలుగురి కమాంబులను అమృతసరములో కట్టుకొనిరి. అతని ఉపన్యాసము పోయెను. రైతుల కంపెనీవారు ప్రానిదెంటు బాంబుల కాటాకు దెబ్బ ఇయ్యలేదు. కేపు తిరిగి విచారణ జరుగును.

ఎన్. సి. కేల్కారుగారికి బహుమానము.

నవంబరు 5 తేదీ బుధవారమునాడు బ్రిటిషు కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యాలయమున, ఈ సుసూక్ష్మకులగు డాక్టరు జి. డి. క్లార్కుగారు “ఇండియా” కత్రికాడైక్టరు కత్తియన ఎన్. సి. కేల్కారు గారికో కండిక్షన్యమునుయెసంగిరి. వీరుకానుకుండి ఇండియావత్రికా సంపాదకుగనుండి చేసిన భువనేక కవి కృతజ్ఞతా పూర్వకముగ ఒకరిండిడు. డాక్టరు క్లార్కు గారు కేల్కారు గారు సంకతింపితి యండువచ్చి మిశులసామర్థ్యముతో ధర్మమును నిర్వహించిరిని చెప్పిరి. వీరు చేసినవనకి డైరెక్టు కృతజ్ఞతలు. వీరిక నకేకకర్తావములు వచ్చెన చని కలంయెన్నామని చెప్పిరి.

కేల్కారుగారు క్రత్యక్తమిచ్చున, కాను యితర రాయలాలలలేనే కృషిరలిపిసినయు, తమకే కత్రికా సం పాదకత్వము సంతోషకరముగ నున్నదనియు, యాధుత్రిక అంగ్లేజీయన కాంగ్రెసుకర్తవ్యమును వ్యాపింపజేయించ వలెననియు చెప్పిరి.

రంగస్వామి అయ్యగారు డాక్టరు మెహతాగార్ల డాక్టరు క్లార్కుగారి వాగ్యములలో నేరనించిరి. “ఇండియావత్రికా”

సంధిపుష్కరముల దావా:— సంధి పుష్కరములకు మూడు వేల రూపాయ యక్రయభరములు కేసుమెట్టింద ముక్కు ముగ్ధునివేతలు కమిషనరుల వైరము దావాచేయటకు సుస్సా రు పొరులు కృపించిరి.

పితూరి:— బర్మా సరిహద్దులందు చీవానములు పోలీసు నేత్రమును దోచుకొనుటచే రంగూనుకుండి అచటికి నేన పంప బడెను.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England The Premier. At Manchester Reform Club. Defence of the Coalition.

LONDON, December 7. In the course of his speech at the Manchester Reform Club, Mr. Lloyd George admitted that the Anti-Dumping Bill was retrogressive but the promoters of the Tariff Bill of 1916 or the Runciman resolutions in Paris, which singled out one nation for hostile legislation could not condemn the Government's attitude. He as a freetrader refused to believe that the cause of free trade was inseparable from permitting Dumping which Mr. Asquith styled unfair competition. To remove Dumping would strengthen free trade.

This one measure was to be used to urge Liberals to abandon their pledges further to divide the nation and to hamper national reconstruction. They were asked to leave the combination which has carried the Reform Act and the greatest Land Reform ever carried; which had pledged Home Rule and Liberal institutions in India. "We are asked," continued the Premier "to divide the nation in face of a vigilant enemy in order to reunite the Liberal party on the German dumpheap. That is not going to make liberalism a living force."

The Premier, paying a tribute to the loyalty of his Unionist colleagues to their election pledges, said that Mr. Runciman recently advocated co-operation of the best elements of Liberals and Labourites. The same thing applied to the best elements of Liberals and Unionists. He asked Mr. Asquith whether he, if he had been in power at the end of a war, would have dismissed his Unionist colleagues who helped to win the war.

The only alternative to the Coalition was confusion. There was a new challenge to civilisation affecting the whole fabric of society. It declared that private enterprise was a failure which must be rooted out. Those who believed in the virtues of private enterprise must remove the evils which provoked the challenge. National unity alone could save Britain, Europe and the world. He appealed to liberalism to participate worthily in a united effort to save the world.

Anti-Dumping Bill.

LONDON, December 6. Mr. Lloyd George will address the Manchester Reform Club to-day. Much interest centres in the speech as it will be addressed to a purely Liberal gathering. Prior to his departure for Manchester, the Premier received a deputation of Coalition Liberals, who objected to the Anti-Dumping Bill. Mr. Lloyd George replied that the Bill would not be proceeded with during the present session and therefore the matter was no longer urgent. It is believed in Parliamentary circles that Government will modify the Bill in deference to the feeling aroused in various quarters of the House of Commons.

Trade Of U. K.

Board of Trade Returns.

LONDON, December 7. The Board of Trade returns for November show that exports amounted to £107,400,000 as compared with £98,700,000 during October and imports amounted to £143,600,000 as compared with £153,500 during October.

Permanent Industrial Court.

Members Appointed.

LONDON, December 6. Members of the New Permanent Industrial Court have been appointed. Sir Warrender Mackenzie is the President. Mr. F. H. Moleon Editor of "Labour Gazette" is the chairman and six members include two ladies, Violet Markham and Cecile Matheson. The establishment of the Court marks the end of compulsory arbitration. It is the desire of the Government that trade disputes should be settled, as far as possible, by negotiation between employers and workers or their associations, but it is hoped that recourse will be had to the Industrial Court before stoppage of work.

Father O'Donnell's Case.

Mr. Churchill's Statement.

LONDON, December 4. In the House of Commons, on a motion for adjournment, Mr. Devlin asked Mr. Churchill to express condemnation of arrest and treatment of Father O'Donnell and asked what reparation would be offered for the insult and humiliation and expense he had incurred.

Col. Wedgwood seconded the motion.

Mr. Churchill said he could not be expected to express regret for an action in which neither he nor his subordinates had acted wrongfully. He agreed that the occurrence was regrettable, and paid a tribute to the Australians who were dear to us and had crossed the sea to fight. Father O'Donnell deserved special respect as a priest, but the principal witness for prosecution at his court martial also had a most distinguished record. Mr. Churchill said there was nothing to show that the report of the principal witness was not a "bona fide" one, although the Court found that he had misheard O'Donnell. Mr. Churchill believed that Father O'Donnell had acted imprudently, and pointed out that the Court had acquitted, but not honourably acquitted him. Referring to the comment of Sir Donald Maclean that the affair was an outrage, Mr. Churchill indignantly asked what language would Sir Donald Maclean apply to the return of prize money to Ireland. The episode was unfortunate but he could not see the necessity to make a case for a national protest, and Australia was not a party to the case.

Knighthood.

LONDON, December 5. Knighthood of Garter has been conferred on Maquess of Londonderry and Knighthood of St. Patrick on Earl Desart.

Presentation to F. M. Haig.

London, December 5. Subscription for 54,000 sterling are invited to present F. M. Haig with Benersyde Estates in Scotland as a personal gift from the people of the Empire.

Permanent Under Secretary for India.

LONDON, December 8. "Times" understands that on the retirement of Sir Thomas Holderness at the end of the year Sir William Duke will become the Permanent Under Secretary for India.

Arrival of British Troops from India.

LONDON, December 8. The war office states that it is expected that seven ships will arrive during Christmas holidays with 7400 British troops from India. The probable dates of arrival and ports of disembarkation will be as follows: "Caledonia" 23-12 "Frankfort" 27-12 both Devonport. "Steigerwald" 25-12. "City of Edda" 25-12. "Bhamo" 26-12, all Liverpool. "Macedonia" 25-12. "Tagna" 29-12. Both Southampton.

India Bill.

First Reading Passed in the Lords.

LONDON, December 8. In the Lords, the Government of India Bill passed its first reading.

Anglo-Persian Oil Company.

LONDON, December 8. Presiding at a meeting of the Anglo-Persian Oil Company, Sir Charles Greenway stated that friendly negotiations were proceeding with Persian Foreign Minister with a view to settlement of the company's claim for damages, owing to the cutting of pipe line in 1915, and all other outstanding questions. He declared that the new Anglo-Persian agreement would materially benefit the Anglo-Persian Trade relations.

Award to E. 14. for Sinking Turkish Transport.

London, December 8. The Privy Council has awarded the crew of the famous submarine E. 14 thirty thousand sterling for sinking the Turkish transport with six thousand troops and two hundred crew on board in the Sea of Marmora in 1915. The Prize Court had previously refused the bounty on the ground that the transport was not an armed ship.

Arrival of Lord Milner.

At Cairo.

London, December 8. The "Daily Mail" states that Lord Milner arrived at Cairo on 7th.

A War Publication.

By Cardinal Mercier.

LONDON, December 6. The latest and one of the most interesting books on the War is Cardinal Mercier's "Memories of Belgium" during German occupation, publication of which has been begun.

The book, unlike other war books, dwells on the moral aspects of the struggle. Cardinal Mercier from the outset grasped that it was a conflict of Right and Wrong. In his first communication to Von Bismarck, Mercier told the latter that he represented "Your surprising hostilities in whose presence Belgians had asserted their right to independence. From the attitude Cardinal Mercier did not waver until the day, when Baron von Lunden came to tell him that evacuation was imminent. Documents quoted by Cardinal Mercier show that Germans were hunting and helping, being unable to silence and afraid to imprison Mercier, who refused, silenced, denounced and bantered his enemies.

League of Nations.

Robert Cecil on American Defection.

LONDON, December 6. Lord Robert Cecil speaking at Liverpool said, he did not think that the suggested alliance between Great Britain, France and America would eventuate. Such alliances broke down just when they were wanted. If the United States did not join the League of Nations, we must go on with it.

Inchiquin Outrage.

Further Details.

LONDON, December 6. Further details concerning the Inchiquin outrage show that two cars were held up by a barricade of stones across the road and a fusillade was poured in. The assailants, believed to be twenty in number, are still at large.

Boxing.

World's Championship Prize Contest.

LONDON, December 6. It is officially announced that the contest for the world's championship prize will be fought on December 12, 1920, for the World's Championship Prize at 135 lbs. between the champion of the world, Jack Dempsey, and the challenger, Georges Carpentier, who will be fighting for the first time in England.

Increase of Medical Men's Fees.

LONDON, December 6. In consequence of the cost of living, medical men all over the country are increasing their fees, in many instances by fifty per cent. Another sign of the times is the great efforts that industry is making to secure leading science professors. These inroads into educational spheres are most serious. Governors of Universities are reconsidering the salaries of Professors and Lecturers. The latest changes are Professor Crossley, Chemistry Professor at King's College, who has joined a cotton business. Professor Blade, of University College, has gone to a photographic manufacturer's and Sir Herbert Jackson of King's College, has joined a scientific instrument makers.

Obituary.

London, December 8. The death is announced of Sir Win Pears.

Russia.

Soviet Russia.

Peace Negotiations Opened.

LONDON, December 6. STOCKHOLM.—Peace negotiations between Soviet Russia and the Baltic States have been opened at Dorpat Estonia. The Russian delegation consists of Joffe and Krasin attended by a considerable staff.

Caucasus.

Report of Fighting.

LONDON, December 5. A War Office Caucasus "communiqué" states that, Bolsheviks have compelled Warangel to retire to the defence of Istarino. Assaults on Tauris on December 1st were completely defeated. The Centre of the Don army was driven back, west of Kisch. Red Guards are attacking the Volunteers with increasing vigour.

France.

Britain and France.

Unconditional Alliance.

LONDON, December 6. PARIS: It is understood that Britain has decided to come to the aid of France in all circumstances, whatever may be the rate of the Anglo-Franco-American Treaty of Alliance.

French Foreign Trade.

LONDON, December 5. PARIS.—The returns for nine months of 1919 show that France imported 6,127 million francs worth of goods from the United States, and exported 356 millions. She also imported 5,414 millions from Britain and exported 1,075 and her imports and exports with other countries are in similar proportion.

Treaty of Versailles not Yet in Force.

German Exodus into Switzerland.

LONDON, December 6. PARIS.—Although nothing is published regarding the discussions between F. M. Eton and General Wilson and the Council, it is generally understood that everything is ready for immediate action. The Rhine troops have been grouped in such a manner as to facilitate the advance. It should be remembered that the Treaty of Versailles is not yet in force. The armistice regime will exist. Armistice was prolonged on February 15th "for a short period without the date of expiry." It can therefore be ended by three days notice. Meanwhile telegrams from Switzerland report the exodus of wealthy Germans from the right bank of the Rhine. Number of Germans awaiting permission to enter Switzerland is increasing daily.

America.

Mexico.

American Consul Released.

LONDON, December 6. MEXICO CITY.—American Consul Jenkins has been released.

Fate of Foreign Subjects.

LONDON, December 6. WASHINGTON.—President Wilson has reported to the Senate that 927 foreign, excluding United States subjects have been killed in Mexico since Diaz's overthrow. Over one-third of the victims were Chinese.

Mexican Crisis.

London, December 6. WASHINGTON.—Senators Fall and Hitchcock, who were delegated to confer with President Wilson regarding the Mexican crisis and also to report whether the President, by reason of his illness was unable to exercise his duties, left White House last night after a forty-five minutes conference. They agreed that President Wilson was in touch with recent developments and that he was mentally keen enough to form his judgments on questions confronting the nation. The discussion produced no definite decision concerning Mexico. The Senators described President Wilson as weak and nervous, but in good mental condition as anyone could be after nine weeks' illness.

American Peace Delegation.

Departure.

LONDON, December 6. PARIS.—The American Peace delegation will depart on December 13th. The American ambassador Wallace, with curatorial authority, will be the sole American representative.

American Coal Shortage, Drastic Economy

LONDON, December 6.
NEW YORK.—Owing to the coal shortage a hundred eastern railroads are drastically curtailing their passenger services. The heating of New York subways and elevated railways is partially cut off while street lighting is reduced by half.

Bunkering Difficulties.

LONDON, December 6.
WASHINGTON.—The embargo on the bunkering of foreign vessels is causing great concern. Various Embassies are discussing the situation with the Shipping Board. It is suggested that Britain, not having a commercial agreement with the United States, may be forced to send coal overseas.

Germany German Militarists. Reviving Activities

LONDON, December 5.
Despatches from Berlin indicate that the Government's position is becoming difficult in the face of the bluster of the militarists, whose demonstrations have become bolder since the receipt of the "Entente" notes. It is apparently believed that the demobilisation and war weariness of the Allies, and the supposed recession of the United States will prevent the application of military pressure to enforce the treaty. The "Freiheit" throws a sinister light on the Armament and Defence Corps, and describes the semi-official German statements published regarding them as a monstrous fiction. It declares that the Citizen Guards drill regularly, bombing practice being included, while the so-called Public Security Police is officered by Regulars, and equipped with heavy mortars and flame throwers.

Great Britain's Firm Attitude.

Speaking at Glasgow, Mr. Bonar Law prophesied that there would be no general decision for at least three years. Referring to doubts as to whether Germany would ratify the Treaty, he said that Great Britain and her Allies had power, and would, if necessary, exercise it, to assure that the Treaty, which was a stern Treaty, should be not merely ratified but carried into effect. A sufficient portion of Britain's great army had been preserved to see that the terms of Peace were enforced.

Economic Difficulties.

The "L'Intransigeant" says that the Supreme Council is discussing immediate measures to alleviate financial difficulties in all countries, including the Allies' economies. It has been suggested that vast international credits are the sole remedy for the situation, especially in Austria, where help is badly needed. Urgent representations are being made at Washington. It is also probable that the Council will accept the principle of the free exchange of goods between different countries.

Killed Military Preparations.

LONDON, December 6.
PARIS.—British attitude towards Germany is described as one of absolute firmness. Complete agreement exists between Marshall Foch and President Wilson. All measures are being taken in the Armies of Occupation with a view to continuing military preparations. There is unusual military activity and numerous heavy guns have crossed to the right bank of the Rhine.

Allied Note to Germany.

Date of Presentation.

LONDON, December 6.
PARIS.—The Allied note to Germany will not be communicated to the German delegation to-day, but will probably be presented to-morrow.

Serious Fire

LONDON, December 7.
BERLIN.—A serious fire to-day broke out in the former British Embassy. The roof fell in upon the upper rooms and the Marble Hall was much damaged. Nobody was injured. The origin of fire has not been discovered.

German Troops Occupy Locks.

Incorporation of German War Prisoners with Polish Legion.

LONDON, December 7.
BERLIN.—A semi-official message states that, while the British steamer "St Helena" was anchored at Kiel Canal, a man on board escaped. The British patrol pursued and fired on him. The German troops occupied Locks. The Police from Kiel boarded steamer and found the German war prisoners enroute for Danzig to be forcibly incorporated with Polish Legion. They had been selected from prisoners' camps in England on account of their Polish names. It was pointed out that men were in German waters and, therefore, no longer prisoners. The Captain of "St Helena" under protest released six hundred, who did not wish to remain. About five hundred remained and they proceeded to Danzig. The German Government has made a most vigorous protest to the Inter-Allied Naval Commission against the violation of German sovereignty and the Armistice involved in the passage of a steamer through the Canal with German prisoners and crews and use of firearms.

Insincerity of Germany towards Entente.

LONDON, December 6.
PARIS.—A telegram from Bukharest to "Le Journal" states that the Rumanians have captured a large aeroplane, which was obliged to land at Ioni (Bessarabia) with an engine trouble. The crew consisted of two German Officers and three mechanics, who were conveying 380 million roubles for a Bolshevik printing machine in Ukraine, enabling them to print banknotes. There were also several thousand jewels of all kinds. The aeroplane has been making a regular service between Germany and the Bolsheviks. Documents found leave no doubt of the insincerity of Germany towards the "Entente."

Economic Situation in Germany. Improves Astonishingly.

LONDON, December 8.
BERLIN.—Von Schmidt, Minister of economy declared in a speech that the economic situation in Germany had improved to an astonishing extent. He quoted statistics showing that the production in general industry, shipyards and mines was everywhere approaching pre-war standard.

Enemy's Sinking of Ships. Official Explanation.

LONDON, December 6.
BERLIN.—The full text of the letter written by Admiral Von Trotha, which was found in the safe of the salvaged flagship "Emden," and which discloses the Allies' probable intentions, as regards the fate of the interned fleet, is officially published with an addendum declaring that the purpose of the communication was rather to admonish the crews, who were uneasy about their personal fate to hold out. "There is not," continues to German publication, "a hint of forcibly solving the future fate of ships. On the contrary, the entire letter was based on the idea that in accordance with the intention of the German Admiralty, this question should be solved by way of negotiation". The statement recommends that Admiral Von Reuter, was led to order the sinkings purely by an assumption that the Armistice had expired.

The Peace Treaty.

Filled Note to Germany.

LONDON, December 6.
PARIS.—The Supreme Council's note to Germany demands that the German Government shall sign the Protocol, failing which the Allies will adopt military measures of coercion. The text of the note was adopted unanimously. The greatest secrecy naturally is maintained regarding the contents. There is every reason to believe however, that German discussion in connection with the enforcement of the treaty will be closed once and for all. It is even possible that Germany will agree to exchange ratifications within a week. The Supreme Council has finally examined the question of payment of customs duty to Germany on land frontiers. German Government desires that duties should be collected in gold as on sea frontiers. Decision has been postponed pending enforcement of the Treaty.

Ireland

Tragedy of Ireland Deepens Hourly.

Oppression Grows more Cruel

LONDON, December 6.
E. P. O'Connor has issued a manifesto declaring that nothing is to be expected from the present Ministry which has broken its pledges to Ireland in aim at the same breath as they were uttered in. He announces that the United Irish League of Britain will be in the independent ally of the Labour Party. Mr. O'Connor declares that the tragedy of Ireland deepens hourly and the oppression grows more cruel, more widespread and more shameful. Martial law, justified only in the days of warfare has replaced civil law. The Government of Ireland to-day is Prussian militarist and orange in policy, methods and instruments. The League has decided to become an ally, independent, separate and self-governing of the Labour Party. He concludes: We can only give satisfaction to resentment felt by the Irish at the treatment of Ireland by striking a blow through their influence and vote against those responsible for Irish oppression.

Persia

Ispahan.

Freed of Outlaws.

LONDON, December 6.
What is authoritatively described as a fine piece of work, which has freed the Persian province of Ispahan from dangerous bands of mounted brigands, has now been concluded, and has resulted in complete defeat, and in the capture and execution of most dangerous outlaws in Persia. Affairs in the Province of Ispahan had become very serious, owing to bands of robbers joining the forces. The Government at Teheran sought aid from the Shiraz Governor-General, upon which just columns of 8,000 Persian R.F.A. marched from Shiraz and German respectively, a distance of three hundred or four hundred miles, and concentrated upon Ispahan. The outlaws took up their quarters in a strong walled village amply provisioned. The Shiraz Column, commanded by Lieut.-Col. Fraser, after forced marches, surrounded the stronghold, the Persian troops stormed it capturing entire bands which had so long terrorised the country. The Principal outlaw Rezak Ahmian Zavi, and his associates were killed during the fighting. Subsequently the notorious outlaw, Kerhanai Bhuesin and his son, Marshallah Khan, were executed.

Egypt

Egyptian Trouble.

LONDON, December 5.
CAIRO.—Five revolver shots were to-day fired at two British Officers. One was wounded in the foot. Students, who have been on strike since November 13th, have resumed their studies.

Italy

D'Annunzio.

Intentions in Dalmatia.

LONDON, December 6.
PARIS.—The Yugo-Slav delegation stated that it has received alarming reports of D'Annunzio's intentions in Dalmatia. Ten thousand of his troops are ready to attack Spalato and Cattaro. The delegation has informed the Supreme Council that in the event of D'Annunzio's troops crossing the line of demarcation, the Yugo-Slav soldiers will be ordered to resist the attack. The delegation declines responsibility for consequences.

Serbia

Serbia.

Signature of Treaties.

LONDON, December 6.
PARIS.—Serbia has signed the Austrian and Bulgarian Treaties.

South Africa

LONDON, December 8.
CAPETOWN.—On the liner "Olan" Moomilan has arrived with fifteen bunkers. The fire is under control.

Fire on a Steamer.

LONDON, December 8.
PORT SAID.—The British steamer "Culina" from Bombay to London has fire in her bunkers. The fire is under control. It is expected that she will have to discharge five hundred tons of cargo.

Austria

Austria.

Desperate Food Plight.

LONDON, December 6.
PARIS.—The Supreme Council has acceded to a request of the Austrian Chancellor Renner, to come to Paris and explain Vienna's desperate food plight and implore aid.

Rumania

Austrian Peace Treaty.

Rumania Likely to Sign.

LONDON, December 5.
Reuter learns that Rumanian objections to signing the Austrian Peace Treaty, owing to the clauses dealing with the protection of minorities, are likely to be overcome. The Supreme Council has accepted the suggested modifications. Resumption of trading with the enemy and conducting business with China, Siam, Persia, Liberia and Portuguese East Africa are authorised.

General

Anti-Trust Law.

Allegation Against Chicago Firms.

LONDON, December 6.
WASHINGTON.—Five large Chicago meat-packing firms are charged with violations of the Anti-Trust Law by alleged purchase of control of thirty-one corporations, handling food and other supplies.

Food Riots in Hungary.

LONDON, December 7.
A message from Vienna states that food riots have occurred and hundreds of shops have been looted. A number of convents have been entered and stripped of food. The Police gendarmes and an Italian detachment operating with machineguns restored order late in the night. Similar outbreaks are feared elsewhere.

Government's Policy.

Important Announcement by Mr. Lloyd George.

LONDON, December 9.
Receiving the Parliamentary Trade Union Committee, Mr. Lloyd George made an important pronouncement on the Government policy. He declared that the Government was with the Trade Unions. Regarding Russia, Government's Policy there was one of non-interference in internal affairs. Referring to the compulsory service, Mr. Lloyd George said, he was of opinion that there would not be a single conscripted man in the army by Feb'y. The government was unable to continue the unemployment dole but the bill was being drafted extending unemployment insurance.

Anglo-Persian Treaty.

All Correspondence between Britain and U.S. Demanded.

LONDON, December 9.
WASHINGTON.—The Senate had adopted the resolution requesting President Wilson to transmit copies of all correspondence between Britain and United States relating to the Anglo-Persian Treaty.

Ratification of the Peace.

LONDON, December 8.
In the Commons replying to Mr. Donald Maclean Mr. Bonar Law stated that there was little reason to doubt that the communications, which were now being held between the Allies and German Government with a view to immediate ratification of the Peace, would result satisfactorily.

Germany shall sign the Protocol without Discussion.

LONDON, December 8.
PARIS.—The "Petit Journal" says that the Allied Note demands that Germany shall sign the Protocol without discussion and thus precludes the possibility of further negotiations. After three days' notice war against Germany may be resumed and blockade automatically re-established.

Payment of Custom Duties in Gold.

LONDON, December 8.
BERLIN.—The Reichstag has passed the Bill providing for payment of custom duties in gold.

Coal Strike Declared Off.

LONDON, December 7.
An unconfirmed report from Wigan states that the coal strike has been declared off and that details will be completed on December 9th.

Indian Telegrams.

(ASSOCIATED PRESS)

Peace Celebrations.

Karachi.

KARACHI, December 11.

Karachi peace celebrations will be concentrated chiefly on the Commissioner's Maidan with the exception of religious services at all the churches and feeding the poor on Sunday and possible procession of decorated motor cars and cycles on Tuesday. Illuminations and fireworks display will be the chief feature of the celebrations. The Government have decided not to illuminate buildings but to devote money to elaborate the scheme of illumination of the Commissioner's Maidan round the edges of which are the lines of mosques, minarets and other buildings which should present a very charming appearance when illuminated. On the maidan also will be held children's sports and fete on Saturday and military sports on Monday. The celebrations will conclude with two hours fireworks display on Tuesday night.

Peace Celebrations.

Lahore.

LAHORE, December 10.

Illuminations are to form one of the chief features of the peace celebrations to be held in Lahore during the coming week end. The Queen Victoria's statue on the Mall and all Government and public buildings are to be extensively illuminated. The North Western Railway, it is understood are making their own arrangements and intend to illuminate on a large scale the evening of the 15th December as a torch light tattoo with jumping and tent pegging and R. A. F. demonstration is being arranged by General Money and his staff. This will take place on the Brigade parade ground. There will be a musical drive and ride, tent pegging and R. A. F. demonstration on the afternoon of the 16th. In all probability there will also be fireworks display. A special peace moment has been prepared in the form of a brightly covered booklet. This has been produced in both Hindi and Gurmukhi and 100,000 copies will be distributed to schools and Indian regiments. The book besides including complete chronological survey of the war and extolling India for her magnificent contribution, contains poems by a well known Mahomedan poet Iqbal. A certain number of copies are being despatched to North West Frontier Province and Delhi Governments. A special united service of all denominations is to be held in Lahore Cathedral on Sunday evening. His Honour the Lieutenant Governor and staff will attend this service.

Peace Celebration Contribution.

A Municipality Sued.

HYDERABAD, (SIND) December 10.

The citizens of Sukkur have decided to file a suit against these Municipal Councillors who voted for a grant of three thousand rupees for the peace celebrations.

Anti-Peace Celebrations.

CALCUTTA, December 11.

Mr. Moulvi Mujibur Rahman, Secretary, Bengal Presidency Muslim League, has addressed a letter to the Director of Public Instruction, Bengal, requesting him to ask the authorities of educational institutions not to compel school boys to participate in peace celebrations against the will of their guardians. He further states that any pressure to compel Muslim boys to participate in peace festivities, would be an interference with their religious beliefs.

Programme of Bombay Governor's Visit.

KARACHI, December 11.

The programme of the visit of His Excellency the Governor of Bombay is now published. It includes public arrival and visit to Kothari parade at Clifton and foundation stone laying of the Lady Lloyd Pier, by Her Excellency and Municipal address on the 5th of January, foundation stone laying of the new public offices on the Artillery Maidan by his Excellency the Governor and opening of the children's ward at Lady Dufferin Hospital by Her Excellency on the 6th, visit to the Mall and opening of the new road to that summit and inspection of the new aerodrome by His Excellency the Governor, foundation stone laying of the Y.M.C.A. new building by Her Excellency on the 7th.

Motor Accident.

PATNA, December 11.

A Maxwell car belonging to the Dinapur Taxicab Company with two military officers as passengers met with a serious accident on Bayley Road in the new capital yesterday morning. While travelling at high speed the right forewheel axle snapped and caused the car to crash into a three feet masonry culvert. The driver and two passengers sustained serious injuries and were removed for treatment.

Chinese Raid.

RANGOON, December 11.

Colonel Loch, Lt-Col. Romano and forty men of Stokes Mortar Battery of the Royal Scots left Rangoon on Wednesday evening for the frontier locality where the Chinese have recently raided the military police post. It is stated that some of the Royal Lancasters who arrived a few days ago in Burma are being sent to the spot.

All-India Moderate Conference.

Sir Sivaswamy Iyer of Madras Presides.

CALCUTTA, December 11.

The All-India Moderate Conference will be held in Calcutta on the 23rd and 24th instant under the presidency of Sir Sivaswamy Iyer of Madras.

Forfeiture of Security.

A Scathing Judgment.

ALLAHABAD, December 11.

A full bench of the Allahabad High Court has dismissed the appeal of Mr. Sunder Lal, Keeper of Bhavishya Press, against the order of the Local Government, forfeiting the security of Rs. 1,500 deposited by him at the time of declaration. Their Lordships remarked:—The extracts in our opinion would convey to ordinary persons that the rulers in this country, in addition to incompetence, cowardice and heartlessness, were guilty of slaughter of innocent people in order to terrorise them into submission and to crush out all kinds of political movements and national aspirations and further they are perfidious enough to pervert and misapply the Defence of India Act with like object and to invent the Rowlatt Act for a similar purpose. The general tone of both the articles shows a set purpose to cause the ruling classes in India to be hated and despised. The writer professes himself to be astonished at the shamelessness of our ruling authorities. We can only say we are astonished at the hard-hood of the applicant in preferring this appeal and in venturing to suggest that the Local Government has taken an incorrect view of the articles and that these articles do not contain any words of the nature described in Section 4 and subsections 1 of the Indian Press Act. It need scarcely be said that they cannot by any argument be brought within explanation 2 of Section 4. It being the first duty of the Government to govern, we should have considered the Local Government strangely lacking in its duty if it had failed to step in and put a penalty on the dissemination of venomous articles such as these.

Cable Delays.

BOMBAY, December 11.

The General Superintendent, Eastern Telegraph Company reports the following delays in transit on cable-gram:—Bombay to London full rate six days, London to Bombay full rate two days.

Royal Marriage.

ALWAR, December 11.

Marriage took place on the 7th instant of His Highness Sri Swai Madhansaj Dev of Alwar with the Princess of Rajputa. Among the guests invited on the occasion were the Maharaja of Patiala, Dholpur, Jhalawar and a large number of European ladies and gentlemen. The city was on fete and put on a festive garb for over a week.

Influenza Serious in Karachi.

KARACHI, December 11.

Influenza is becoming rather serious in Karachi. Last week there were 24 deaths from influenza and daily mortality is still rising. Dr. Shroff, Municipal Health Officer, has already put into operation extensive relief organisations in the affected parts of the city.

Mr. Jitendra Chandra Chakravarti, an assistant in the firm of Messrs. Ede Brothers, contractors was convicted of causing grievous hurt to Mr. F. J. Ede, Proprietor of the firm and sentenced to eighteen months rigorous imprisonment.

Disorders Enquiry Committee.

(SPECIAL SERVICE.)

Mr. Thompson and General Hudson in Camera.

LAHORE, December 11.

The Hunter Committee evidently got over examinations of Mr. Thompson and General Hudson in camera sooner than expected. That accounts for the urgent warning issued to the press representatives on Tuesday evening and the reassembling of the committee in public to-day instead of to-morrow. The committee more than justified at the last moment the change in the programme by disposing quite a large number of witnesses to-day in connection with Gujranwala disturbances. Major (then Captain) D. H. M. Carberry, Flight Commander, Royal Air Force, who commanded three aeroplanes that went out to Gujranwala from Lahore on the afternoon of the 14th April was the first witness.

By Lord Hunter.

Questioned by Lord Hunter witness said that he arrived at Gujranwala at about 3-10 with instructions to disperse the crowd in and around Gujranwala. He flew round for a quarter of an hour reconnoitring. He saw the Railway Station burning, the goods yard and the goods burning the station crowded with people, the Church and four buildings in the civil lines burning. He was flying at a height of about 500 feet. After considering the situation he took action which he thought was justified. Details of the action he took were in the report submitted to the Adjutant General, printed copies of which were before the Committee. After flying over the city he went out and noticed a party of Indians 150 strong some two miles away from the town apparently making for Gujranwala.

Dropped Three Bombs

He dropped three bombs at the party out of which one failed to explode. He saw three men drop but could not say whether they were killed.

Fired a Number of Machine Guns.

He then fired a number of machine guns over the village to which people in this party fled. He could not say if any casualties were caused by this machine gun firing. Some time later he dropped two bombs in another village out of which one exploded. He then followed up the crowd with machine gun firing. He could not say if any casualties were caused on this occasion. A few minutes later he fired on another party of 200 men in a field. He could not say if this party was making for the city.

Two Bombs again.

Proceeding to the town a few minutes later he dropped two bombs on the crowd near the Railway Station and followed up with several hundred rounds of machine gun fire in town itself. At 3-50 he left for Lahore having been in and around Gujranwala for about three quarters of an hour. As he was leaving for Lahore he noticed that police were holding the station and moving up the crowd into the city. He reported all these facts on arrival at Lahore.

By Mr. Justice Rankin.

In reply to Mr. Justice Rankin Major Carberry said on the first occasion when he dropped bombs on the crowd two miles away from Gujranwala he followed up the crowd into the village with machine gun fire. In Gujranwala itself he fired several hundred rounds. The crowd was running away and he fired in order to disperse them.

By Sir Chimanlal Setalvad

Questioned by Sir Chimanlal Setalvad witness said when he first arrived at Gujranwala he did not do anything. He merely reconnoitred and then flew to surrounding villages. The first party against whom he took action was gathered outside a village on a road some two miles from the town. This crowd was walking in the direction of Gujranwala and he was certain that they were to town. As the crowd dispersed he fired machine into village itself. He supposed some shots hit a house. Asked if by this firing over houses in village it were not made to suffer with the guilty witnesses could make no discrimination. Then he shot who were running away and when he used to fire into villages in his report he meant the men. He was at a height of about 200 feet could see perfectly well what was happening. The object was not accomplished by mere dropping of bombs alone. Firing was not for doing more damage. It was in the interest of the villagers itself. By firing few he thought he would prevent people collecting. This act had a moral effect. Continuing witness said that he next went to another village, and fired at a party of fifty men who were returning from Gujranwala then returned to the town on the outskirts. He saw a crowd of two hundred people in a field and took action against them. He could not say what they were doing. It was a large crowd and they should not have been collected there at all. After that he went into the city dropped bombs and fired at people who were trying to get away.

By General Barrow.

In answer to General Barrow witness said that he dropped eight bombs in all. Out of these two did not explode, and he was not sure about two others. Bombs weighed 20 pounds each. His orders were to disperse the crowds in the open and crowds coming or going to Gujranwala. He had no option and said that if he had not taken action he did, he would have failed in his duty.

By Pundit Jagat Narayan.

Questioned by Pundit Jagat Narayan witness said that no specific orders were given to him that the native city and villages should be bombed. Two other aeroplanes accompanied him. Another aeroplane not under his command passed through the town at the time en route to Lahore, and he could not say if that also fired on the crowd. He had never been to Gujranwala before. His object was to stop the crowd from doing damage.

Lieutenant Dodkins.

Lieutenant Dodkins, Lieutenant Pilot Royal Air Force, was the next witness. He said on the morning of the 16th he went out to reconnoitre the railway lines from Lahore to Gujranwala to find out if any damage was caused to the railway and to disperse the crowds. He arrived at Gujranwala at about 8-30 in the morning without seeing any damage "en route." At Gujranwala he saw the station burning at about 2-55. He noticed a gathering of 2 men in a field near Gujranwala and fired at them with a Lewis Gun. He then noticed another crowd consisting of 30 to 50 people and dropped a bomb after which he came away. This second crowd was gathered in front of a house and was being addressed by one man. As soon as the crowd noticed the they went inside the house.

By Justice Rankin.

In reply to Mr. Justice Rankin witness said that his orders were to disperse the crowd. It was no good firing the machine gun at the second crowd which went inside the house on noticing his aeroplane.

By Sir Chimanlal Setalvad.

Questioned by Sir Chimanlal Setalvad witness said the first crowd of 20 people in the field on whom he fired were not engaged in harvesting. They were not doing any kind of work and were standing together and talking. In regard to the second crowd in front of a house he had no doubt in his mind that it was a marriage or a funeral party. It was a regular meeting and one man was standing in front of the house and addressing them.

Captain W. E. Godfrey.

Captain W. E. Godfrey, I.A.R.O., was the next witness. In reply to Lord Hunter he said that he was in Gujranwala about the time of disturbance. He had just been demobilised and was waiting to go to Godhra as C.M.S. Missionary. On 11th April he was riding to the railway station when he came across a crowd of boys who laughed at him, evidently at the result of remark made by someone amongst them. One boy actually stepped forward and made a sign across his neck meaning that he would either be cut to pieces or strangled. This action was a deliberate one. Next day again he had to go to the railway station in connection with booking of luggage. The station staff with whom he was distinctly terms till then were very rude to him. On the day succeeding the 13th Mr. Haron, Superintendent of Police called on him and strongly advised him to go away immediately. Witness then referred to some discussion between the missionaries at which he was present in regard to the seriousness of the situation. Single lady missionary said that they would not desert the place and would rather die with Indian Christians. Continuing witness said that Col. O'Brien in connection with evidence he gave had rather misunderstood the position. The missionaries were as a matter of fact had no definite information. Witness then described his eventual departure to Lahore on the night of the 13th with his family. In reply to Sir Chimanlal Setalvad Captain Godfrey said that before he joined the army he had been doing missionary work for 3 years in the North West Frontier Province. He had been in Gujranwala since June 1918 recruiting depot. Since that time he had been doing nothing unusual until the Rowlett Act was passed. He talked about.

జూబులు

ఉత్పలూకు కొవారేటిపు యూనియన్
మహాసభ.

అయ్యో, విజయవాడ నెట్ల కొవారేటిపు క్యాం
కింగు యూనియన్లో, అనుబంధముగా స్థాపించిన మాత్ర
లోకల్ యూనియన్ ఆఫీసుకు, ఉత్పలూకు క్రామమునందీ
మాన్యు విషయమై ఫిర్యాదులు వచ్చుచున్నవనియు, యూని
యన్ జవర్గ్ మీటింగుకు సమావేశపరచి, ఫిర్యాదలను
మరిచిరింది. ప:వలసినదిగా, యూనియన్ కార్యవిగ్నా
నామలపేర వెబాడ క్లబ్బ్ కొవారేటిపు ఆఫీసుకు
జెప్పారగాయ ప్రాసెస్టుకు, అందునై 14-12-19 లేదా ఆది
వారంకోసా, వెబాడ తాలూకా కంకిపాడు గ్రామములో
యూనియన్ జవర్గ్ మీటింగు జరుపదలచినట్లుకు తెలియజెప్పి
నది. దెబ్బ గ్రామములన్నీ జీయించుకు ఇది వరకేలంతకంతకు,
మెట్ట గ్రామములవారికికూడ క్లబ్బ్ వైరులకు విత్తుల నెడపట్టు
నడుమును- యూనియన్ ప్రతినిధులకా యొకను నోటినులు
వేరలేదు. ఈసమావేశమున చర్చించవలసిన విషయము ఆభి
ప్రాయ తేడవులతో నిండినది- చర్చాంతము చాల ముఖ్య
మయినది- ముఖ్య రామోదించవలసినది. కావున, యూని
యన్ జవర్గ్ మీటింగు తదుపరి చూడవలెను! అనుమలకుకు
రీతిని, రాగల జవర్గ్ మీటింగు వారికి సమావేశము జరుపు
టకు పునరాలోచనము గావించి వారంకోసాకు ముందుగా
ప్రతినిధు లందరి నోటినుల సంవగలంబులకు ప్రార్థన.
గురుజాడ గురుజాడ భాస్కరరావు.

వర్తనాంశము.

అయ్యో, కేరళానగరము చువకరువు తొలగు దిశములు
వచ్చునట్లు తోచుటలేదు. మాతలాకా మెట్టతాలూకా యగు
టవలన భార్యమునందుకుకు చెలువులే ఆధారము లగుట
వలన ఈసంవత్సరము తరుణమున వర్తనముకుకుమిచే చెరువు
లకు నీళ్లురాక చాల చెలువులకొండభూమి సాగులేదు. బీ
డు మెట్టలదినది. మాతలాకాకు కల్లింకుటమున బొన్న
యంకికకు కన్నులకుండువుగా దివిసాభిర్బి గాంధుడు గిం
జపట్టు నేటితరుణమున పురుగుమడున్నది. రైతుల సంకోచ
మంతయు నమగంటిపోవుచున్నది. ఈపురుగు నర్వత్ర వ్యాపిం
చినచేలలతో కైపులేముటయే జరుగదని ప్రకరణకుద్దిగా జెప్పి
వచ్చును. ఈపురుగు పోవుటకుగాన రైతులు బహుకష్టములు
పడుచున్నారు. మాత్రామమునకు వర్తనాయి అనగ్రామము
పురుగు 24 మైళ్ల దూరము లో నున్నది. ఈ రై
తుల ఆర కన్న వాయి నీరు చేల లో చల్లినయెడల
పురుగు న శింపునది పిచ్చినమ్మక యు ప్రబలి
యన్నది. అందు నిద్రచేతకుంక నీళ్లు తీసికొని రావలెనట.
అట్లులనే సాపము రైతులు ఎండచునక వానయనక బహు
కష్టముతో అగ్రామముగి నీళ్లు తెచ్చి చేలల్లో చల్లుచున్నారు.
ఈకాలములో ఇట్టి పిచ్చికాంత్రముతో నేమిచుకున? పురుగు
నశించి విధము లేదు. విద్యాధికు తెవరయిన ఈ పురుగు
నశించు ఉపాయములు కుత్రికామమున కెల్లకొంది మాకు
జీవనాధారము కల్గించెదరని కోరెనను. వర్తనాయి గ్రామము
కలకు కల్లి కట్టించు మా రైతుల కష్టము లనైన కలకలించి
దయవహించురని కమ్మిక.

గంపలగూడెం. పేట బావయ్య.

హిందువులు.

ఆచార వ్యవహారముల సంస్కరణము.
అయ్యో, ఆంధ్రపత్రికలో హిందూసంఘ నిర్మాణము
అను కిర్తి క్రింద గొలి వ్యాపారము ది. వి. కేవగిరి ఆయ్యర్
గాడ గొలి వ్యాపారము ది సచాకర ఆయ్యర్ గారి ఆధ్యక్షత
క్రింద జరిగిన సభలో నిర్దిష్ట యువనాగ్రహణమును గురించి
యొకరించి విషయములకు వెలియవలయుచున్నాను.
ఆచారము.
ఆచారము అనగా పితరీ వారు స్వనిషాదు, కలిగి
యందు భర్తము. హిందువులు బ్రహ్మ, శ్రుతి, వైశ్య,
కూడ్రలను నాలుగు కులములు గలిగియున్నారు. ఆయాకు
లకు లాభాధర్మములను బోధించునీ యున్నది. అట్లే ఆశ్రమ
ధర్మములను గలవు. మూలమదిగలను పంచమకాలివారు వేదో
క్తపురాణోక్తములు లేనివారు గనుక కేవల వ్యవహారములకు
లక్ష గలిగియున్నాడు.

వ్యవహారము.

వ్యవహారమునగా లోకములో (తరిమానపు) కిని సుబా
ధించినదై సర్వజనసామ్యము జనముదాయమునకు గావల
సిన భర్తము, కృషి, విద్యావ్యాపి, రాచరికములు లోకవ్యవ
హార మనబడును. కనుక వ్యవహారమును వికచర్యమును
గలిగియుండవలెను.
బ్రాహ్మణుడైనను, మాలవాడైనను జాతి, మత, కుల
భేదము వ్యవహారమునకు సమాచుడు. నిదిగో క్రియలో న్యా
యకాస్త్రమును జాతి మత భేదములేదు. అట్లే కృషి, విద్యా
వ్యాపివ్యాది విషయములయందును అందరు సమాచులు.
వర్ణాశ్రమధర్మములు గలిగి నానావిధ జాతిమత భేద
ములుగల వారందరు హిందువులు అనుచేతలో ఒకే జాతిగా
నేర్పక వికచర్యము గలిగి లోకవ్యవహారముకు జరుగదలసినది.
బ్రాహ్మణులలో స్వార్థమగ్న, వైష్ణవ, వైశ్యకావ్యై
కకష్టావైతాది భేదములకు విడువవలయును. ఋష్యాజ్ఞాస్సామా
ధ్యనాది వేదవేదాంగ శ్రుతిస్మృతివిహిత పురాణముల
యందు చాతుర్వర్ణ్యమును మాత్రమే చెప్పబడినది. (వర్ణము
లోకములో ఆచరణమును దుండుభేదములు చెప్పబడి యుండ
లేదు. అట్లే యితరతత్త్వము, వైశ్య, కూడ్రాణాదులలో నుండు
నానాభేదములకు విడువవలయును.
కాస్త్రమును మతములేదు. ఏమత మొక వికర్తించవల
సినది. సన్యాసులు గృహస్థులు మొదలగు మతగురువులు, కి
ష్యులు, మతాధిపతులు, వారివారి సుతములకు, గురుత్వమును
శిష్యత్వమును కడలి వద్దాశ్రమకావ్యై అన్ని కావ్యములు ఆచ
రించవలెను.
విక్రాల వృత్తసూచాంశములు.
బ్రహ్మశ్రీ వేదము వేంకటరామశాస్త్రియగారు.
అయ్యో, వైశ్య క్రింద ఆంధ్రపత్రికలో నిటీరు శ్రీ
కాస్త్రులవారి చరిత్ర సంగ్రహముగ పత్రికాపాత్రకులకర వెలు
వబడి యున్నది. అందు శ్రీకాస్త్రులవారు పురూరు గ్రామిని
తెగలోనివారని తెలిపియుండలేదు. వారిని ఆంధ్ర పాఠశ్రుత
కథయొక్క వాల్మీకీ సాంకేతికావ్యమున కథివారు శ్రీమత్క
మోహభాగ్యములదినతో రూ 1116 ల సుసగి సన్యాసిం
దుటచే బ్రతి పురూరు గ్రామినిగా గర్వపడవలసినవారై
యున్నాడు. శ్రీకాస్త్రులు గారు రచించిన గ్రంథముల
వన్నింటిని జేర్చుకొనియున్నాడు. అయిన నొక్క గ్రంథమును
కడలివారు. అది సామాన్యవిద్యాంశులకు గ్రామము కలది
గానిది. అది ఆంధ్రపత్రిక రాసుకనాటక విమర్శగ్రంథము.
వారియవారమైన విజ్ఞానమున విమర్శించుకు సాహిత్యమును
అందులోనున్నది. భావప్రకటన మందులో చువకారముగ
గానినదియున్నాడు. దోషజ్ఞత్యమును బాచుటయుగ వెలి
బుచ్చియున్నాడు. ఆలంకారికములను గందులో నున్నది
గిర్వాణములోని విశ్రమములను అంద్రీకరించవలసిన తీరును తెలిపి
యున్నాడు. జనుదేశకది భావ్యాత్మము అందులో నున్న
ది. కేయూపాటన మందులో నున్నది. ఇట్టి విమర్శగ్రంథమును
మొదట ఆంధ్రభాషలో గ్రామములకు దారితీసినవారు శ్రీ
కాస్త్రులవారే. ఈచువక 42 ఘాతముల గ్రంథము ఇందు ఆంధ్ర
ప్రసన్న రాసుకనాటక కర్తన నిండలతో నింపి యుండు భాగ
ముల మొక్కమాడ వర్ణన అవియుంతయు జంగ్రునిలోని కళంక
భాగము కంటిది యగును. ఆమాత్రము చే
కాయాంధ్ర సాహిత్యపు అమృతపుష్పమును వాచే రది
యింకలదిన యితర గ్రంథముల జాపితా అందుండి తొలగింక
రాదు. అంగేయ భాషావేత్తలలో అత్యున్నతదోషపు జను
ప్రసిద్ధి కెక్కినవారే దోష మండేను. వాండు తన సమకాలి
నలగు కవుల వెల్లరచ ముదములతో నింపి దేశాని ఆదేశ
నొక గ్రంథమును వ్రాసెను. అంగేయ వాక్యములలో
నాగ్రంథమును వివ్యాంశులు తొలగింపలేదు. ఎక్కు దోషయ
గ్రంథకర్త లగుచున్నాలో వారి భావములను, వారి కవనా
చువకృతియు లోతులసామ్యమునున్నది. వెంటనే భూమణ
మామణముల కారించుకుచున్నాడు రచించినవాడు.
దోషజ్ఞులు గ్రంథమును విమర్శించుకు యందుకు వివ్యాంశు
డనవాడు కాళివాసుకును సమకాలికుడగు విద్యాంశుడు.
కాళివాసుక డిక్ష్వా గాచార్యుని తనకావ్యములో దుఃఖించి
యున్నాడు. రాధాకృష్ణుల కృపాగరనిలాసమును జను
తేవుడు గీతగోవిందమున మితిమీరి వర్ణించినాడు. కమార
సంధ్యములో కాళివాసుకు లోకమునకు దిలికంపు లగు
సావ్యశ్రీ పరమేశ్వరుల సంభోగవర్ణనము గావించినాడు.

ఇంగులకై జనుదేవుడు గొప్పభక్తుడైనను కాళివాసుకు
తన యభిప్రాయ కావంతల నాటక రచనలో సాహిత్య పండితు
డగు గీతగోవిందుని మహాభావ మెప్పించి, భావవిశ్రేణివలన
కాళివాసుకునికి చువకావారి తేడవించి, కృపాగర వర్ణనకు
పావకుడైన గీతగోవిదుని వాక్య ముడికడ గలిగించి, కృపా
సాహిత్య విమర్శకులకు సాహిత్య పండితులను, యువ్య
ముడు, విద్యా కావ్యము నిలువలగువారిచే పరిశ్రమకృష్ణులగ
వర్ణనలకు మన్నింపు జడలేదు. ఇందు వివర్ణనవిహిత గ్రామి
గ్రంథములను పండితులు మన్నింపరు. అట్లు జేయనిచో దోష
జ్ఞుడేను పండిత విద్యాంశులవలన సాహిత్య మెట్లు? శ్రీకా
స్త్రులు విమర్శించిన గ్రంథములో నొక్క భంధోభాగమును
నాడిన కేవలగ్రామము లేదు, రజగ్రామము లేదు, మల్లసాసము
లేదు, విజగ్రామము లేదు, భద్రగ్రామము లేదు గ్రామములేదు
దక్షిణగ్రామము లేదు, రిలయకులేదు ను: పర్యవశా ముందు
చాదము అగ్నిలముల వాల్మీకీవలన చంపముల యేమి? ఇట్టి
గ్రంథ ముగ్రహకమున నొకరినొకరి గాక దీనిని సర్వకలా
కాలా పతనీయ గ్రంథ నియమకు సభిదారు విద్యాంశులకు
పరీక్షలకై వకని కుగ్రంథముగ కేసరి. కావున నాకాలమున
ఆంధ్ర ప పాద్యోగానుకీ కింకంబు జేయదలిన చుట్టు
కేటోయి గలదా యని శ్రీకాస్త్రులవారు వివిచర్యకుం
గడిగిరి. ఈ విమర్శగ్రంథము పతనీయగ్రంథముగ నేల నిత
మింకలదరాది? అప్పుడు కదా వైకథివారు ఆంధ్రభాషకై
తాము చేయించుకు నేరయొక్క నేర్పును జూపించా రను
చునీ ఈ విమర్శగ్రంథము నాగ్రహార మేవగింక దగింపా? ఇ
ది యా ప్రసాహిత్య పుటమృతపురా? ఆంధ్రప నామూ
వలో గిగిగి లాకు మడిగ్నే బంగారు; ఆంధ్రభాషాభిజ
యులో నుండి వెలిదియబడి సావధింక జాతికన్నా. శ్రీకేం
కంరాము కాస్త్రీకృతగ్రంథముల పట్టిలో సగ్రహణమును
జేదర దగిలది. ఇందు మామలతోడ నూడిచుటల మొక్క
వోడ కేర్పవో వదియగియు (రెండు) ఘాతముల గ్రంథము
కంటె అధికముగా నేరదు. ఈ భాగమును మాత్రము నీటివైది
నవో మిగిలిన గం ఘాతముల పుస్తకము నాగ్రహణ ప్రపం
చము చుడవగింక జాదు. ఆంధ్ర గ్రంథసాజములలో
నొక్కటిగ కేయగిగిది.

పురూరు, పురుగు నీతారాయ శాస్త్రి.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

సంచిక	కల ప్రతి 1-3	1-4
రెండవ	"	1-0-0
మూడవ	"	1-0-0
నాల్గవ	"	(కొద్ది తగి) 1-0-0
ఐదవ	"	1-0-0
ఆరవ	"	1-0-0

ఇందు విరోహ మహాసాగ్రామ విరక్తియు
విశేషము.

పురూరు:

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పొన్నకాకుప్పి జిల్లా ముదాను

చంద్రరేఖావిలాసము

సామ్యకృత బంధవాజము:కావియందొక్కని ప్రతీకము
“ఈకృతికి సమముగాక గృతి - నే కవులను జెప్పు
జాలకదివిరుదము.”-బద్ధకవి. రెండవసూక్తి. 12.

అపూర్వసంఘసంస్కరణము

కాలానుగుణ మైన “మధ్యమగ్రంథము.” అనుం
లకు లిచ్చినకు చాల” దని పొన్నకాకుప్పి. అ. 8.

వనంతనేన

అతిమనోహర మైన యభినవికావ్యము. వెళ్ళు
శుక్తిల మెప్పు వడసించి. 0-0-0.

నీతికథాసంగ్రహము

చిరకాలమునుండి పుత్రగ్రంథము. 2, 0, 0 ప్రతియు
వ్యాప్తిలోనున్నది. అందులు చువవగింక. అ. 4.

కాల్ల మాది గోపాలరావు గారు,
4, అచాపునగరము, బాద్మివోడ, పురూరు.

M. M. Venkatachariar B.A.
Pleader for Plaintiff,

విజ్ఞాపనలు సత్కారమునకు గలసింపెన కాశీ మహర్షి
గ్రంథకర్త:- పా. శివస్వామిస్వామిగారు, బి. ఏ.
విజ్ఞానాచార్యుని గ్రంథము. వెల గురికిరి.
మనెనది, బింద్రవక్త్రా గార్యాలయము
పాస్తుబాబు నెం. 212, మదరాసు.

